

Protokół nr 10/25
z X sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego VII kadencji
odbywającej się w siedzibie Sejmiku Województwa Łódzkiego
przy ul. Roosevelta 15 w Łodzi
w dniu 21 stycznia 2025 r.

Początek obrad: godz. 15:00

Punkt 1

Otwarcie X sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Otwieram X sesję Sejmiku Województwa Łódzkiego. Witam panią Marszałek Województwa Łódzkiego, witam zarząd, witam wszystkich radnych Sejmiku Województwa Łódzkiego, witam przybyłych dzisiaj pana skarbnika, sekretarza, dyrektorów i pracowników urzędu marszałkowskiego.

Punkt 2

Wybór Komisji Uchwał i Wniosków

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Przystępujemy do wyboru Komisji Uchwał i Wniosków. Bardzo proszę o wskazanie kandydata w imieniu Klubu Radnych Prawa i Sprawiedliwości.

Piotr Adamczyk (Przewodniczący Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość)

Dziękuję, pani przewodnicząca za zmiany. Pozytywne oczywiście

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Mała rzecz, a jak cieszy.

Piotr Adamczyk (Przewodniczący Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość)

Dostrzegam to. Niemniej, żeby nie było, oczywiście kwestie tę omówiliśmy na konwencie. Pani przewodniczącej nie było, ale rozumiem, że zostało to przekazane. Pani przewodnicząca w imieniu Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość pozwolę sobie zgłosić kandydaturę pani radnej Marleny Sagan.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo, czy pani radna Marlena Sagan wyraża zgodę?

Marlena Sagan (radna SWŁ)

Tak wyrażam zgodę.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę w takim razie o wskazanie kandydata w imieniu Klubu Radnych Koalicja Obywatelska i bardzo proszę pana przewodniczący Maciej Sulgan.

Maciej Sulgan (Przewodniczący Klubu Radnych Koalicja Obywatelska)

Dziękuję, pani przewodnicząca. Wysoki Sejmiku! W imieniu Klubu Koalicji Obywatelskiej chciałbym zgłosić dzisiaj panią radną Justynę Kulig do pracy w Komisji Uchwał i Wniosków. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Czy pani radna Justyna Kulig wyraża zgodę na pracę?

Justyna Kulig (radna SWŁ)

Tak wyrażam zgodę.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. I proszę bardzo o wskazanie kandydata w imieniu Klubu Radnych Polskie Stronnictwo Ludowe - PL 2050, pan przewodniczący Adam Nowak.

Adam Nowak (Przewodniczący Klubu Radnych PSL-PL 2050)

Dziękuję bardzo. Pani Przewodnicząca, Wysoki Sejmiku. W imieniu Klubu Radnych PSL - PL 2050 zgłaszam kandydaturę kolegi radnego Piotra Wojtysiaka.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Czy pan radny Piotr Wojtysiak wyraża zgodę?

Piotr Wojtysiak (radny SWŁ)

Tak wyrażam.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. W takim razie Komisja Uchwał i Wniosków w czasie dzisiejszych obrad będzie pracowała w składzie: pani radna Marlena Sagan, pani radna Justyna Kulig, pan radny Piotr Wojtysiak.

Punkt 3

Przyjęcie protokołu z IX sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Zgodnie z § 9 ust. 8 Regulaminu Sejmiku Województwa Łódzkiego z protokół z IX sesji sejmiku był do wglądu w miejscu obrad w kancelarii sejmiku, został wyłożony też w punkcie recepcyjnym przez rozpoczęciem naszej sesji. Do tego momentu nie zgłoszono mi żadnych uwag do protokołu. W związku z tym uważam protokół za przyjęty.

Punkt 4

Przyjęcie porządku obrad

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Szanowni Państwo! W dniu 16 stycznia br. do kancelarii sejmiku wpłynął projekt uchwały na na dzisiejsze obrady w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego szczegółowe zasady, tryb przyznawania, pozbawiania oraz rodzaje wysokości stypendiów sportowych województwa łódzkiego. Dlatego prosiłabym państwa w tym miejscu o rozszerzenie porządku obrad, o możliwość rozszerzenia porządku obrad o właśnie taki punkt.

Oczywiście zaraz to przegłosujemy i proszę, czy ktoś z państwa ma jeszcze jakieś uwagi do porządku? Pan radny Piotr Adamczyk.

Piotr Adamczyk (Przewodniczący Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość)

Pani Przewodnicząca, Wysoki Sejmiku! Chciałbym zaproponować dodatkowy punkt do porządku dzisiejszych obrad sejmiku w brzmieniu "Informacja marszałka na temat sytuacji Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego po zmianach zarządzających tym tą jednostką".

Piotr Adamczyk (Przewodniczący Klubu Radnych Prawo i Sprawiedliwość)

Może to być jeden z początkowych punktów.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Mamy dwie propozycje zmian w porządku obrad. Jedna propozycja to jest tak jak podałam państwu, umieszczenie w punkcie 5.8 rozpatrzenia projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego szczegółowe zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokość stypendiów sportowych województwa łódzkiego. Natomiast następnym punktem, czyli 5.9, będzie wtedy to Informacja marszałka w sprawie sytuacji po zmianach w Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Tak pani przewodnicząca. Informacja marszałka na temat sytuacji w Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego po wprowadzeniu zmian zarządzania tą jednostką.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Tak zdaje się powiedziałam. Dobrze. Obie zmiany będą głosowane oddzielnie. Pierwszą zmianą w punkcie 5.8 w sprawie przyjęcia regulaminu określającegoPrzepraszam pan marszałek Piotr Wojtysiak bardzo proszę.

Piotr Wojtysiak (Wicemarszałek Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Szanowni Państwo! Jestem oczywiście gotów, aby przygotować informację pisemną, jak radny Adamczyk zaproponował. Natomiast, jeśli są bezpośrednie pytania, to mamy w punkcie sprawy różne czy też zapytania radnych, sprawy bieżące, to oczywiście. Natomiast jeśli chodzi o kompleksową informację, to taką informację przedstawimy. Wymaga ona dokładnego przedstawienia też danych, którymi obecnie na sesji nie dysponuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo, czy w związku z tym pan radny podtrzymuje punkt? Dobrze? Proszę państwa w takim razie przechodzimy do zmiany porządku obrad. Pierwsza zmiana głosowana będzie: w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego szczegółowe zasady trybu przyznawania, pozbawiania oraz rodzaj i wysokość stypendiów sportowych województwa łódzkiego. Czy jesteśmy już przygotowani do głosowania nad tą zmianą? Bardzo proszę, kto z państwa jest za przyjęciem.....

Dziękuję bardzo. 29 głosów za, 2 brakujące głosy i 2 nieobecnych. Dziękuję państwu, zmiana porządku obrad w tym punkcie została przyjęta.

W punkcie 5.9 rozpatrzenie projektu uchwały w sprawie informacji..... Nie, nie uchwały, przepraszam. Informacja marszałka w sprawie sytuacji w Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego po zmianach organizacyjnych. Dziękuję bardzo, czyli mamy przygotowane głosowanie. W takim razie bardzo proszę. Przystępujemy do głosowania.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Za 13 głosów, 16 przeciw, 2 brakujące, 2 brak głosu i 2 nieobecnych. Zmiana nie została przegłosowana. Dziękuję bardzo. Mamy w takim razie porządek obrad w nowym rozdaniu.

Punkt 5

Rozpatrzenie projektów uchwał

5.1 w sprawie zmian w budżecie województwa łódzkiego na rok 2025 w zakresie zadań własnych, zadań realizowanych w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

Projekt ten został pozytywnie zaopiniowany na następujących komisjach:

- Komisji Budżetu i Finansów,
- Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Czy ktoś z państwa ma pytania do tego projektu uchwały? Nie widzę. W takim razie przechodzimy do głosowania.

Dziękuję bardzo.

16 głosów za, 13 wstrzymujących, przy 2 brakach głosu, 2 nieobecnych. Projekt uchwały został przyjęty.

Uchwała Nr X/117/25

5.2 zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Projekt uchwały pozytywnie zaopiniowany na:

- Komisji Budżetu i Finansów,
- Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa.

Kto z państwa, w tym punkcie chciałby zabrać głos?

Nie widzę, w takim razie przechodzimy..... Pan radny Piotr Adamczyk.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Panie Przewodnicząca! Szanowni Państwo! Klub radnych Prawa i Sprawiedliwości krytycznie ocenił budżet na ten rok i WPF również na ten rok podczas sesji budżetowej, więc konsekwentnie również krytycznie oceniamy WPF, ponieważ on obrazuje cały budżet, który jest obecnie realizowany, dlatego będziemy głosowali przeciwko.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Przystępujemy do głosowania nad projektem uchwały. Bardzo proszę

Nie widzimy, jak głosujemy.

Bardzo proszę o chwileczkę cierpliwości.

Juliusz Góraj (dyrektor Kancelarii Sejmiku)

Szanowna pani przewodnicząca, z przyczyn technicznych prosimy o przeprowadzenie głosowania od nowa, musimy zrestartować system.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo państwa przepraszam. Dzisiejsza sesja, jak widzicie państwo, jest trochę w okrojonym składzie, nie ma pana dyrektora i mieć jakieś chwilowe problem techniczne. Ale ponieważ nie widzieliśmy tego głosowania, zarządzam to głosowanie po raz kolejny i nie jest to reasumpcja. Po prostu zagłosujemy za momencik, jak będziemy mieli widoczną tablicę z głosowaniem.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Zapraszam, już mamy tablicę. Przystępujemy do głosowania nad następnym projektem uchwały, czyli w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Łódzkiego.

Dziękuję bardzo. 16 głosów za, 12 przeciw, 1 wstrzymujący, 2 brakujące głosy, 2 nieobecnych. Uchwała została przyjęta. Dziękuję bardzo.

Uchwała Nr X/118/25

5.3 uchwała w sprawie określenia wysokości opłat za przeprowadzenie egzaminów państwowych na obszarze województwa łódzkiego, sprawdzających kwalifikacje osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz kierującymi pojazdami.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Projekt uchwały został pozytywnie zaopiniowany na Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa. Kto z państwa radnych chciałby zabrać głos?

Nie widzę. W takim razie proszę państwa przechodzimy do głosowania nad tym projektem uchwały.

Dziękuję bardzo 16 głosów za, 13 przeciw, 2 nie oddane głosy, 2 nieobecnych. Projekt uchwały został przyjęty.

Uchwała Nr X/119/25

5.4 w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości pomiędzy Województwem Łódzkim a Miastem Kutno.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Projekt uchwały został pozytywnie zaopiniowany na Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa. Kto chciałby o coś dopytać przy tym projekcie uchwały. Nie widzę. W takim razie przechodzimy do głosowania nad projektem.

Dziękuję bardzo.

28 głosów za, 1 wstrzymujący, 2 głosy nie oddane, 2 nieobecnych. Projekt uchwały został przyjęty.

Uchwała Nr X/120/25

5.5 w sprawie budżetu obywatelskiego województwa łódzkiego.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Projekt uchwały został omówiony i pozytywnie zaopiniowany na wspólnym posiedzeniu Komisji Budżetu i Finansów, Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa, Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny i Polityki Społecznej, Komisji Nauki, Kultury i Sportu, Komisji Kontaktów z Zagranicą i Współpracy Regionalnej, Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska, Komisji Statutowo-Regulaminowej.

Czy ktoś z państwa chciałby zabrać w tym punkcie głos? Bardzo proszę pani radna Dorota Więckowska.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Ponieważ na komisji było zbyt mało czasu, chciałbym dopytać, jak przebiegały dokładnie konsultacje społeczne i jaki był wynik tych konsultacji społecznych? Mówimy o budżecie obywatelskim województwa łódzkiego. Drodzy państwo, czytam ten regulamin i tak naprawdę mieszkańcy małych powiatów zostali pozbawieni możliwości decydowania o środkach. W zasadzie nie opłaca się nawet składać projektów, bo tak jak państwo popatrzyacie w te subregiony i ja od razu biorę subregion sieradzki - 2 powiaty: poddębicki, pajęczański. Najmniejsze powiaty nie mają się co równać z powiatem sieradzkim. Z góry wiadomo, że wszystkie projekty powiatu sieradzkiego ktokolwiek złoży, one przejdą z największą ilością punktów. W dużych miastach jest łatwo głosować. Kolejnym subregionem jest subregion skierniewicki. Powiat kutnowski. Gdzie tu przyrównać powiat kutnowski z powiatem np. łęczyckim albo rawskim czy łowickim.

Z góry też wiadomo, że z powiatu kutnowskiego przejdą wszystkie projekty, bo z tych pozostałych powiatów szans najmniejszych nie będzie. W powiecie piotrkowskim - Piotrków Trybunalski zgarnie całą pulę. I mamy jeszcze czwarty łódzki. No tu mamy 2 duże miasta. Pabianicki i zgierski podzielią się decyzjami o tych przyznanych środkach. No i Miasto Łódź zostaje samo w sobie, więc zostaną wszystkie projekty w mieście Łodzi. Drodzy państwo, nie głosujmy może dzisiaj albo zagłosujcie państwo..... Albo wstrzymajcie się. Zrobmy to jeszcze raz. Niech jeszcze raz będą zrobione konsultacje społeczne. Zastanówmy się jeszcze raz, żeby wszyscy mieszkańcy mieli jednakową możliwość decydowania o środkach województwa łódzkiego. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pana dyrektora Łukasza Kucharskiego o wyjaśnienie zasady.

Łukasz Kucharski (dyrektor Kancelarii Marszałka)

Szanowni Państwo, Szanowna Pani Przewodnicząca, Szanowni Państwo Radni! Faktycznie na tej komisji nie mieliśmy czasu, więc chętnie teraz odpowiem na te zarzuty. Mówimy tutaj o równych szansach. Dotknęła pani radna tego tematu. Chciałbym przypomnieć, bo to też wybrzmiało na komisji, że nasza propozycja jest właśnie wyjściem naprzeciw, żeby te równe szanse mogły zaistnieć. Do tej pory było tak, że w budżecie obywatelskim tylko w 6 powiatach, w zadaniach powiatowych, i mówiłem, to też na komisji, dokonywano głosowania. W pozostałych głosowanie się nie odbywało. W związku z tym nie można tutaj mówić o równych szansach wnioskodawców, którzy składali projekty w powiatach, które musiały konkurować silnie z innymi wnioskami wobec tych wnioskodawców, którzy nawet nie musieli się starać o to, żeby przekonać swoich mieszkańców do tego, by poparli ich projekt, bo to głosowanie nie miało miejsca.

Druga kwestia to te dysproporcje liczb, których pani tutaj tutaj dotknęła. Pragnę zauważyć, że np. w samym Sieradzu, w mieście Sieradz, który liczy około 40 000 mieszkańców, w samym powiecie jest ich 120. Więc to nie jest tak, że te

duże ośrodki aglomeracyjne, o których pani mówi, te duże miasta prześcigną w głosowaniu powiaty. Skierniewice - 47 000 mieszkańców, powiat ma większą liczbę mieszkańców, Piotrków Trybunalski 71 000 mieszkańców, powiat 90 000, Pabianice: powiat 120 000 mieszkańców, w mieście tylko 60 000, zgierski 166 000 mieszkańców, miasto tylko 53 000. Mogę czytać dalej, ale szanuję państwa czas. To jasno pokazuje, że wręcz powiaty są na pozycji uprzywilejowanej. Zastanawialiśmy się, jak dokonać podziału tych powiatów i tak, jak powiedziałem na komisji, znaleźliśmy podział, który już kiedyś ktoś doskonale przeliczył. Zrobiła to, noOdpowiednik naszego Głównego Urzędu Statystycznego, jednostka Unii Europejskiej. Ten podział jest najbardziej sprawiedliwym stąd propozycja takiego podziału. W naszym interesie jest, żeby pobudzić społeczeństwo do tego, by brali udział w głosowaniu. Co zrobiliśmy dodatkowo? Wprowadziliśmy możliwość głosowania elektronicznego, tak żeby mieszkaniom ze skraju powiatu nie musiał jechać gdzieś do naszej biblioteki czy Centrum Rozwoju Edukacji, bo może dokonać tego głosowania z domu.

Nasi pracownicy będą służyć pomocą. Raz w wypełnianiu wniosków, a dwa przede wszystkim ich rolą będzie promowanie tych wszystkich wniosków w głosowaniu budżetu obywatelskiego, tak by zachęcić i pobudzić mieszkańców do głosowania. Wszakże zgodnie z ustawą, budżet obywatelski to nic innego jak konsultacje społeczne, które muszą, które muszą, powtarzam, zakończyć się głosowaniem, a do tej pory, jeszcze raz powtórzę, zdarzały się powiaty, w których w ogóle nie występowało zjawisko głosowania na projekty powiatowe. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani radna Magdalena Spólnicka.

Magdalena Spólnicka (radna SWŁ)

Pani Przewodnicząca, Szanowny Zarządzie! Ja bardzo się cieszę i jednocześnie bardzo dziękuję za to, że dokonano realnej ewaluacji regulaminu budżetu obywatelskiego. Przypomnę tylko, że ta ewaluacja była poprzedzona konsultacjami społecznymi, które co warto zauważyć, nie odbywały się tylko i wyłącznie w Łodzi, ale pracownicy urzędu marszałkowskiego pojechali w teren m.in. do Piotrkowa, do Kutna, do Skierniewic. Tam spotykając się z mieszkańcami, którzy zainteresowani byli dowiedzeniem się, czym jest budżet obywatelski i jakiego rodzaju zmiany będzie ten budżet obywatelski czekał. Co ważne, to nie były tylko i wyłącznie spotkania informacyjne, ale to były spotkania stricte konsultacyjne, gdzie miałam przyjemność w nich uczestniczyć.

Mieszkańcy zgłaszali swoje uwagi, swoje opinie co do poprzedniego kształtu regulaminu i jednocześnie oczekiwania. Bardzo cieszy mnie to, że departament odpowiedzialny za ewaluację budżetu obywatelskiego i napisanie na nowo jego regulaminu wysłuchał tych uwag. Dowodem na to jest chociażby wprowadzenie bardzo ważnego rozwiązania. Mówię tutaj o elektronicznym głosowaniu. To zdecydowanie poszerza wachlarz osób, które mogą wziąć udział w głosowaniu. I za te konsultacje, i realne konsultacje przeprowadzone w sposób bardzo profesjonalny bardzo serdecznie dziękuję. Dziękuję również za zapowiedź, która padła na komisji działań promocyjnych promujących budżet obywatelski, przedstawiających jego idee, a także możliwości, jakie ze sobą niesie głównie w terenie. Bo tak jak pan dyrektor powiedział, to tam jest ogromna robota do zrobienia.

I te rozwiązania, które zostały wprowadzone w regulaminie, mówię tutaj o subregionach, właśnie są sposobem na wyrównanie szans, właśnie są sposobem na to, żeby stworzyć kryteria, które będą sprawiedliwe i które będą tak samo każdego projektodawcę obligowały do wykonania jakiegokolwiek pracy po to, żeby zdobyć poparcie dla swojego projektu i zadbać też o jego promocję. Ja mam, szanowni państwo, ogromną też prośbę do państwa, mówię tutaj o radnych. To też jest duża praca dla nas i duże wyzwanie, żebyśmy trafili do swoich okręgów wyborczych, do swoich wyborców, mieszkańców miast, w których mieszkamy i próbowali zachęcić mieszkańców do głosowania w budżecie

obywatelskim. Bo to jest doskonałe narzędzie demokracji bezpośredniej. Natomiast z doświadczenia wiem, że w terenie świadomość i wiedza na temat tego, czym jest budżet obywatelski, jak złożyć wniosek, jak głosować, jak go przede wszystkim napisać, jest nadal niewielka. Mam nadzieję, że państwo też dacie coś od siebie temu budżetowi obywatelskiemu i zadacie o to, żeby ta frekwencja osób głosujących w terenie zdecydowanie się poprawiła. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pan radny Piotr Adamczyk bardzo proszę.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Szanowni państwo, to są te kwestie, bo oczywiście internet, przejście na tą formę głosowania niewątpliwie niesie ze sobą dużo większe możliwości dotarcia do osób głosujących. Tylko pan radny Król zwracał na komisji uwagę na pewne kwestie związane ze sprawdzaniem uprawnień głosującego niepełnoletniego podczas tego głosowania. Bo możemy sobie wyobrazić, że głosującym jest np. dziecko czteroletnie, trzyletnie, dwuletnie, więc oczywiście, że nie potrafi takie dziecko rozeznaczyć się w projekcie jakimkolwiek, a jednocześnie głosującym. I teraz na barkach nas spoczywa obowiązek weryfikacji czy pani przedstawiciel ustawowy wyraził zgodę. I w jaki sposób to będzie weryfikowane? Czy to będzie weryfikowane? To jest radna kwestia. Druga kwestia, to tutaj mamy dyskusję na temat tego, czy to wyrównuje szansę, czy też to wręcz utrudnia szansę tych mieszkańców z mniejszych powiatów, z mniejszych miejscowości. Państwo próbujecie argumentować, że to powoduje, że wyrównane są te szanse. A jako argument jest przedstawiane to, że w niektórych powiatach nie było głosowania, w ogóle w części były te głosowane w jakiejś mniejszej części.

No ale budżet obywatelski co do zasady miał powodować, że jest wspólnota mieszkańców, którzy mają wspólne cele i za tymi celami się opowiadają. Jeżeli tak spojrzymy na tę sprawę, to teraz wyobraźmy sobie subregion, jakim jest chyba największy subregion, jeżeli mówimy o okręgu sieradzkim i teraz jakie wspólne cele mają mieszkańcy dajmy na to powiatu wieluńskiego z powiatem poddębickim.

Czy plac zabaw, który zostanie zgłoszony powiedzmy w powiecie poddębickim i nad nim będą się pochylać mieszkańcy w głosowaniu, czy będzie to wspólnota interesu dla mieszkańców innych powiatów, daleko dalej położonych czy też inne projekty będą grały rolę. Myślę, że jednak tu jasno możemy odpowiedzieć, że te projekty, które są na terenie powiatu danego, będą odgrywały większą znaczenie, większą rolę niż te projekty, które są położone w powiatach odleglejszych. A więc tu zdecydowanie już zaczynamy wchodzić nie w kwestie wartości projektów, tylko to, czy bezpośrednio ten projekt będzie coś znaczył, służył, czy też nie. I jednak próbując udowodnić, że mamy równe szanse w stosunku do mieszkańców z miast, większych miast i mieszkańców, z terenów wiejskich, no to naprawdę tu chodzi głównie o to, że promocja danego projektu jest dużo łatwiejsza z dotarciem, z informacją w terenach, gdzie jest gęstość zaludnienia większa. Myślę, że z tym się łatwo możemy zgodzić, niż gdzie jest to zaludnienie jest rozproszone. A w związku z tym łatwość jest.... Dużo łatwiejsze jest dotarcie z informacją i dużo łatwiejsze jest.... Dużo bardziej prawdopodobne jest to, że dany projekt zostanie później przegłosowany. Więc trudno jest udowodnić, że zwiększając powierzchnię tegoż głosowania wyrównujemy szansę. Gdyby tak było, gdybyście państwo potrafili udowodnić tą tezę, to można by było powiedzieć, że całe województwo zrobimy jednym obszarem do głosowania i w związku z tym, no będziemy mieli wyrównane najbardziej szanse. Ponieważ jest jeden obszar, z każdego dotarcia jest tak samo, a jednak tak nie robicie, dlatego, że Łódź najprawdopodobniej, która ma gęstość zaludnienia największą, spowodowałaby w takim głosowaniu, że wszystkie projekty z Łodzi mogłyby uzyskać najwięcej głosów. Poszczególne miasta może Sieradz, może Pabianice, może jakieś inne jeszcze jakieś szanse by miały, natomiast tereny wiejskie absolutnie byłyby...Dla nich byłoby to głosowanie niedostępne. Jednak proponuje,

żeby podejść do tego głosowania czy do tego budżetu obywatelskiego w w świetle celowości. Jaki cel przyświecał temu, żeby ten budżet obywatelski zaistniał w ogóle w samorządach, tak żeby mieszkańcy mieli równy dostęp do tego, żeby te pieniądze uzyskać na cel, który będzie blisko nich. Nie wiem, plac zabaw, droga, obojętnie, co to było. Natomiast, kiedy mówimy o sytuacji, kiedy projekty są bardzo odległe od nas, zupełnie w innych powiatach ta celowość dla innych mieszkańców praktycznie nie istnieje. Dlatego też apeluję do państwa, żebyście odeszli od tego typu myślenia, że subregiony sprawią, że wyrównują się szansę, że jest większa dostępność, zwłaszcza dla mieszkańców w małych miejscowościach. Absolutnie błędne myślenie. Myślę, że się, że jeżeli dociśnięcie kolanem dzisiaj, jeżeli to przejdzie, to się przekonacie w tychże tym samym tymże głosowaniu. Ale myślę, że szkoda mieszkańców, szkoda ich projektów, szkoda ich inwencji twórczej, by doprowadzić do takiej sytuacji. Zważywszy że też że głosowanie, konsultacje, które się odbywały, no polegały na bardzo małej liczbie osób, które wzięło w nim udział. Co myślę, że świadczy o tym, że no nie były to konsultacje w sposób prawidłowy przeprowadzone. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pani radna Dorota Więckowska.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Szanowni państwo, w kwestii uzupełnienia. Pan dyrektor tutaj omówił ostatni rok, że było mało głosowań? Owszem, tylko może pan dyrektor nie wziął pod uwagę, a państwo o tym nie wiecie, że my przesunęliśmy z puli wojewódzkiej do puli powiatowej 2 000 000 zł i na powiat przypadała większa pula pieniędzy. Więc mimo, że tych projektów było więcej, obyło się bez głosowań. No tak się akurat zdarzyło, ale proszę, żeby pan dyrektor przedstawił 2 lata wstecz, 3 lata wstecz, 4 lata wstecz, ile było głosowań. I wtedy państwo zobaczycie, że praktycznie wszędzie były głosowania. W rzadko którym powiecie głosowania nie było. I chciałabym jeszcze wiedzieć, jaki jest koszt głosowania SMS-owego, jak to wygląda w praktyce?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pan dyrektor..... a w międzyczasie pan radny Maciej Sulgan.

Maciej Sulgan (Przewodniczący Klubu Radnych Koalicja Obywatelska)

Dziękuję pani przewodnicząca, ja tutaj praktycznie ad vocem do pani radnej Więckowskiej, bo przykład Sieradza tutaj padał kilkakrotnie. Ja chciałbym powiedzieć, że to tak nie do końca jest, jak pani mówi, albo w ogóle jest zupełnie inaczej. Jeżeli chodzi o Sieradz, to mieszkańcy w ogóle nie mają takiej świadomości albo takiego nawyku nawet, żeby brać udział w tym głosowaniu, niestety. Bo prezydent miasta Sieradz, związany blisko z PiS-em, który rządzi już trzecią kadencję i obiecywał, że wprowadzi budżet obywatelski w mieście, tego budżetu nie wprowadził. Już się zdarzało nie raz, że jakiś projekt chodnika w Błaszczach np. wygrywał z projektem drogi rowerowej w Sieradzu. Także tutaj nie mogę się z panią absolutnie zgodzić i chciałbym wręcz podziękować pracownikom departamentu i panu dyrektorowi również za to, że przeprowadzono konsultacje.

Ja mam pytanie do pani radnej. Czy pani radna była na takich konsultacjach, brała pani w nich udział? No bo ja byłem osobiście w Sieradzu, obserwowałem te konsultacje, słyszałem, jakie wnioski mają mieszkańcy i to właśnie oni mówili o tym, że teraz, w dobie internetu warto by było prowadzić głosowanie w internecie wprowadzić. I my wychodzimy temu naprzeciw, naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa, oczekiwaniom mieszkańców województwa łódzkiego i dlatego wprowadzamy takie zmiany, ale o tym już pan dyrektor przed chwilą powiedział. Także dziękuję ślicznie wszystkim pracownikom, którzy byli zaangażowani w konsultacje i w pracę nad tym regulaminem i uważam, że on będzie bardzo dobrze służył mieszkańcom województwa łódzkiego. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan dyrektor Kucharski.

Łukasz Kucharski (dyrektor Kancelarii Marszałka)

Szanowna Pani Przewodnicząca, Szanowna Pani Radna! Ja pozwolę sobie przesłać ten materiał do pani radnej na skrzynkę, tak żeby zapoznała się pani z nim wnikliwie. Wszakże to nie jest wiedza tajemna. Tu jest rozpiska wszystkich lat do tej pory, jak był realizowany budżet obywatelski, jak przebiegały te głosowania, więc to nie jest tylko analiza ostatniego roku. Ale by nie tracić czasu dostarczę materiał drogą elektroniczną. Natomiast jeśli chodzi o konsultacje społeczne, zarzut, że one się nie odbyły, to powiem tak. Raz, że one odbyły się w wielu miejscach, w wielu terminach stacjonarnie, to były setki mieszkańców. To jest radna rzecz. Oprócz tego równolegle trwały konsultacje drogą elektroniczną. Więc też nie trzeba było być tam na miejscu, by zabrać głos i te wnioski też były uwzględniane. Natomiast wracając tutaj do tych nierównych szans. Oczywiście w interesie mieszkańca powiatu pabianickiego nie jest oddanie głosu na plac zabaw w powiecie zgierskim, ale w naszym interesie jest to, żeby pobudzić społeczeństwo do działań obywatelskich i zachęcić do tego, żeby taki wniosek o budowę placu zabaw był złożony i w powiecie pabianickim, i w powiecie zgierskim.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani radna Więckowska.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Mam pytanie nadal do pana dyrektora. W jaki sposób pan dyrektor chce sprawdzić przy głosowaniu elektronicznym czy mieszkańiec powiatu poddębickiego głosuje na przykład na projekt w Łodzi. W jaki sposób będzie to sprawdzalne? Czy całe województwo może głosować na całe województwo? Może na wszystkie projekty.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę. Pan dyrektor.

Łukasz Kucharski (dyrektor Kancelarii Marszałka)

Oprócz głosowania stacjonarnego również będzie aplikacja elektroniczna, w której głosuje się na konkretny projekt o konkretnej nazwie i konkretnym numerze. Oczywiście głosowanie jest tajne, nie jest naszą intencją, żeby sprawdzić który mieszkaniec, na co konkretnie głosował. Natomiast liczba głosów zlicza się w sposób prawidłowy w aplikacji.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pani radna się zgłosić, bo nie słyhać.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Czyli panie dyrektorze, teoretycznie mogę głosować na projekt w Łodzi, bo kto sprawdzi mój telefon?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan dyrektor.

Łukasz Kucharski (dyrektor Kancelarii Marszałka)

Ma pani wolną wolę i oczywiście może zagłosować na ten projekt. Wszakże nie ma tutaj ograniczenia terytorialnego. Mówiliśmy tutaj o sytuacji wywołanej przez pana radnego, o tym, w którym interesie będzie dane głosowanie. Jeśli

w pani interesie będzie zagłosowanie na ten projekt subregionalny w tym okręgu, to jest pani wola. Jest nadal mieszkańcem województwa łódzkiego, może pani oddać głos na pulę wojewódzką i pulę subregionalną dowolną. Tylko zakładam, że właśnie w myśl tej idei, z którą podzielił się z nami pan radny, nie będzie to w pani interesie. Zagłosuje pani projekt bliższy ani sercu.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Adamczyk.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Dziękuję bardzo. Panie dyrektorze różnimy się w podejściu do tego przede wszystkim, czy ta zmiana na subregiony z powiatowej puli spowoduje zwiększenie projektów czy zmniejszenie projektów.

W moim przekonaniu jest tak, że jeżeli ktoś nie widzi wielkich szans na to, żeby uzyskać, bo wie, że jest większa społeczność, która jest w stanie przegłosować każdy projekt, a w związku z tym mój projekt nie ma żadnych szans, to zniechęca ludzi do tej aktywności. Pan, nie wiedzieć, czemu twierdzi, że to zwiększy chęć składania tych projektów.

Jeżeli posługujemy się..... Nie wiem, bo tu jakby nastąpiło też takie odwrócenie w ogóle celowości tego budżetu obywatelskiego. Pan chce poprzez te zmiany zachęcić ludzi do tego, żeby odbywały się wszędzie głosowania, a ja myślę, że przede wszystkim należałoby zachęcić do tego, żeby składali poprzez danie im absolutnie szansy na to, by dostali te pieniądze, a nie odbierać im szansę przez sam fakt mieszkania w mniejszej miejscowości albo na wsi i w związku z tym też celowością tego jest, żeby te projekty były realizowane tuż obok mnie, w mojej gminie albo w moim powiecie. A nie ewentualnie celowością, będzie, żeby ten projekt był realizowany gdzieś, w tym subregionie ogromnym. Naprawdę mieszkańcy nie myślą w pana kategoriach, żeby ten projekt gdzieś na terenie mojego ogromnego subregionu był realizowany. Być może w Łodzi, bo Łódź jest jednym wielkim okręgiem, ale to jest wyjątek. Pozostałe subregiony, czyli okręgi, zupełnie inaczej myślą. Myślą raczej powiatowymi interesami, a nie subregionowymi interesami. I absolutnie błędnie państwo zakładacie, że ludzie będą myśleli o tym, żeby składać projekty tylko po to, żeby one były głosowane, ale z myślą przegramy. No ale trudno, niech się dzieje wola boża. Nie, nie będą. To będzie zniechęcało absolutnie mieszkańców do składania tych projektów.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo, czy panu dyrektor chce się odnieść? Bardzo proszę.

Łukasz Kucharski (dyrektor Kancelarii Marszałka)

Ja tylko króciutko chciałbym powiedzieć, że to, co tutaj wybrzmiało, nie jest tylko i wyłącznie moją myślą, bo zgodnie z ustawą byliśmy zobligowani do tego, żeby konsultacje przeprowadzić i te wnioski padały na tych konsultacjach. Stacjonarnie było ponad 200 osób, plus 27 wniosków złożonych elektronicznie. I porównanie do tego, jak to wyglądało w latach, też mam przeanalizowane. Ale to nie o to chodzi. Cały czas będziemy mówić o tej aktywizacji. To ile będzie projektów zgłoszonych, będziemy dyskutować o tym na liczbach bezwzględnych po faktycznie przejściu przez budżet po głosowaniu i po tej edycji będziemy mieć pełne dane, twardych danych matematycznych, ile było wniosków? Ilu ludzi głosowało, ilu ludzi nam się udało zaktywizować? Zrobimy wszystko, żeby akcji promocyjnych było jak najwięcej.

Zrobimy wszystko ze swojej strony, by jak najwięcej mieszkańców zachęcić do tego, żeby składali swoje wnioski. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Radna Dorota Więckowska.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Przypomnę panie dyrektorze, że już było kiedyś głosowanie elektroniczne i słabo to wypadło. Ale nauczonym doświadczeniem jednego roku zmieniliśmy to później z powrotem na wersję papierową. Przypomnę również mojemu koledze radnemu z okręgu, panu Sulganowi, że Sieradz to nie tylko Sieradz, ja mówiłam o całym powiecie sieradzkim, a prezydent Sieradza poniekąd związany z PiS-em od trzech kadencji, jest prezydentem tylko Sieradza, a w głosowaniu bierze cały powiat udział. I tam jest naprawdę największy powiat ze wszystkich w tym subregionie. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pan radny Piotr Bors.

Piotr Bors (radny SWŁ)

Ja muszę przyznać, że radny Adamczyk ma wielki talent.

Bo jak nie byłem przekonany do tego, co prezentuje pan dyrektor Kucharski, tak się przekonałem w 100%, to gratuluję panu radnemu.

Ale tak naprawdę są 2 rzeczy, które są pewnikami. Otóż budżet obywatelski na takiej zasadzie, jak był do tej pory on działać nie może, bo to też nie może być tak, że mamy powiat, gdzie ludzie w cudzysłowie się zabijają, żeby ten ich wniosek przeszedł, angażują się i obok jest powiat, gdzie nikt nic nie robi. I tak mówiąc szczerze, z takiej starej zasady, czy się stoi, czy się leży, to te pieniądze na projekt się należą. Myślę że i dyrektor Kucharski, przede wszystkim pani marszałek i zarząd, nikt z nas nie ma stuprocentowej pewności, czy to zaskoczy, tak jak my chcemy, ale coś trzeba zrobić. Bo kto stoi w miejscu, ten się cofa i myślę, że sobie odpowiemy na to pytanie za rok i warto dać temu szansę. Natomiast drugim takim samym pewnikiem jak to, że coś trzeba z tym zrobić, żeby pobudzić tę aktywność lokalną, Jest to, że po pierwsze, ta aktywność lokalna nie polega na tym, żeby było jak najwięcej wniosków, bo ja myślę, że jakbyśmy tutaj w parę osób w 1 noc usiedli, to tych wniosków możemy na produkować 500 czy 600.

Problem jest w tym, żeby zaangażować lokalną społeczność w to, żeby wiedziała, że dysponuje pieniędzmi, a nie to, żeby ktoś złożył jak najwięcej wniosków, bo to jest łatwa zabawa. Mogę jutro tych wniosków przez nas stworzyć dużo. I drugi pewnik. No proszę państwa nie próbujcie zawracać kijem Wisły. Świat staje się cyfrowy i nie odejdziemy od głosowań elektronicznych. Ja akurat uważam, że to jest najlepsze, co zrobiliśmy. Bo trudno ludzi namówić na to, żeby gdzieś tam pojechali do jakiejś biblioteki. Miejmy nadzieję, że oni w niej byli. Czy do jakiegoś centrum. Ale oddanie głosu elektronicznie jest dość łatwe. Więc ja myślę, i tu zwracam się do pani marszałek, do zarządu, że po prostu po roku zobaczymy, jak to mówiąc bardzo wprost zatrybiło i wtedy będziemy wiedzieć.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani marszałek Joanna Skrzydlewska.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Proszę udzielić głosu pani marszałek Joannie Skrzydlewskiej.

Joanna Skrzydlewska (Marszałek Województwa Łódzkiego)

Szanowni Państwo! Tak naprawdę nikt z nas do końca myślę, nie wie, czego możemy spodziewać się po wprowadzanych zmianach. I chyba tutaj również mamy takie odczucia, ja również mam takie odczucia, że chciałabym, żeby ilość mieszkańców zaangażowana w aktywność i w głosowanie, najpierw liderów projektów, którzy wymyślą, co chcą zrobić, a później zachęcą mieszkańców do głosowania nad projektami, które zgłosili do budżetu obywatelskiego, była jak największa. Musimy sobie szczerze odpowiedzieć, że skoro w województwie mamy ponad 2 300 000 mieszkańców, a w budżecie obywatelskim województwa łódzkiego w ostatnim roku zaledwie wziął udział ok. 50 000 osób. To nie jest powód do dumy i do zadowolenia. I chyba tutaj się wszyscy zgodzimy, że na pewno nie jest to wynik satysfakcjonujący, biorąc pod uwagę ilość mieszkańców, którzy zamieszkują to województwo.

Głosowanie papierowe, tak je nazwę, ma różnego rodzaju wady. Część z tych wad została już tutaj wypowiedziana, ale również daje możliwość fałszerstwa, o czym nie możemy zapominać. Takie przypadki również miały miejsce, o czym państwo dokładnie wiedzą. Głosowanie elektroniczne niewątpliwie jest sporym ułatwieniem i również z zachęceniem większej ilości osób do aktywnego udziału. Ale też musimy sobie chyba wszyscy sobie zdajemy sprawę z tego, że tak naprawdę o sukcesie bądź porażce, bo to też może być porażka, czy dany projekt zdobędzie wystarczającą ilość głosów, aby zostać wybranym do dofinansowania, będzie świadczyło to, jak będzie lider tego projektu zaangażowany w promocję tego projektu.

Bo tutaj wydaje mi się jest największe pole do działania, aby ta osoba, czy te osoby, które zgłaszają dany projekt, były w stanie przekonać jak największą rzeszę mieszkańców subregionu do tego, aby oddali głos na ten projekt. Pani radna w części swojej wypowiedzi niewątpliwie ma rację, że mniejszy ma trudniej niż większy. Tutaj, jak gdyby dochodzimy do clou, kto jest w stanie bardziej zmotywować mieszkańców do głosowania. Oczywiście logika by podpowiadała, że jak jest ich więcej, no to więcej powinno być tych głosów oddanych, ale też wiemy, że nie zawsze tak jest, że czasami mniejsza społeczność jest w stanie wykazać się większą aktywnością i zawalczyć, bo tak bardzo im zależy na danym projekcie. A czasami ta większość, po której byśmy się spodziewali, że powinna właśnie mieć pierwszeństwo i być na podium i wygrać, niestety, albo nie ma wystarczająco dobrego projektu, albo nie jest w stanie go wystarczająco dobrze wypromować, zachęcić mieszkańców do głosowania. Ja myślę, że ten rok, to co powiedział też wiceprzewodniczący Bors i inni państwo, to jest też test. No zobaczymy, jeśli okaże się, że jest gorzej proszę mi wierzyć, ja nie będę bronić czegoś, co się nie sprawdza, tak, no bo to na tym polega. Po to coś zmieniamy, żeby było lepiej. Natomiast jak się okaże, że ten mechanizm nie jest satysfakcjonujący, to ja państwu przyznam rację. Tak powiem, pomyliliśmy się. Ten podział nie był właściwy. Sugestie, które były przedstawiane na konsultacjach, okazało się, że nie były trafne. Część tych mieszkańców, którzy brali udział w tych konsultacjach, miała wydawało się dobre założenia. W praktyce okazało się, że one były mylne. Zobaczymy, po prostu musimy dać sobie szansę. Natomiast głosowania elektroniczne w czasach, w których żyjemy, wydaje się czymś naturalnym. Mieszkańcy Łodzi też głosują na projekty dzielnicowe, tak i na projekty ogólnołodzkie.

I to jest ich decyzja..... Ja jako mieszkanka Widzewa, to jest moja decyzja, czy w budżecie obywatelskim miasta Łodzi głosuję na projekty z dzielnicy Łódź Widzew, czy głosuje na projekty dzielnicy Łódź Śródmieście czy Łódź Górna. To te projekty mnie przekonują do tego, który kwadracik zaznacza i klikam, siedząc przed komputerem czy przez telefonem. I myślę, że tutaj jest podobnie. Jeżeli to będą dobre projekty, które będą wpisywały się w potrzeby danej małej społeczności, te projekty będą miały szansę zwycięstwa. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Proszę radny Adam Nowak.

Adam Nowak (radny SWŁ)

Dziękuję bardzo. Panie Przewodnicząca, Wysokie Prezydium, Wysoki Sejmiku, Szanowny Zarządzie! Ja przyznam, że ten czas dyskusji wykorzystałem do takiej dokładnej analizy wyników budżetu obywatelskiego w roku 2024. W pełni podzielałem zdanie kolegów radnych z części opozycyjnej z klubu Prawa i Sprawiedliwości, że mniejsze społeczności mają czy przynajmniej założenia powinny mieć trudniej. Ale chcę powiedzieć w tej chwili, że ta analiza, bazująca na danych z roku 2024 wskazuje, że czasem to powiaty mniejsze, dzięki dużemu zaangażowaniu, promowaniu tych projektów, tych działań uzyskiwały dużo lepsze wyniki i dużo lepsze efekty. Oczywiście mieliśmy też sytuacje, gdzie tych głosowań nie było, bo była zbyt mała liczba tych projektów. Co w mojej ocenie też wpływa negatywnie na samą ideę budżetu obywatelskiego, że środki właśnie z tego źródła, które wymagają pewnego zaangażowania społecznego, są bez pewnej celowości i zaangażowania społecznego przekazywane.

I tutaj moje takie spostrzeżenie i uwaga. W tym roku warto zwrócić uwagę przede wszystkim na stopień tej partycypacji społecznej, zaangażowania mieszkańców województwa łódzkiego. Bo chyba wszystkim nam i tym, którzy są w części koalicyjnej, którzy popierają obecny zarząd, ci, którzy nie zawsze się z zarządem zgadzają, aby ten budżet jak najlepiej odpowiadał na potrzeby większej grupy mieszkańców naszego województwa. Ale proszę wybaczyć, projekt, który np. uzyskuje 2,3,5 głosów, to się okazuje, że chyba nawet ci, którzy jak 1 pisał, a drugi drukował, to tylko oni poparli, a więcej nikt nie był zaangażowany w poparcie tego projektu. I to jest zjawisko negatywne. Jednocześnie też w imieniu myślę własnym, ale myślę też koleżanki i kolegów z klubu radnych PSL-PL 2050, będziemy chcieli takiej dokładnej analizie poddać efekty tego budżetu za rok. Które powiaty mają tę możliwość realizacji tych projektów, które nie.

I przeanalizować, czy faktycznie to, o czym państwo mówią ma miejsce. Jeśli będzie miało miejsce, to mówię o tym już dzisiaj będą oczekiwać pewnej formy rekompensaty dla tych projektów, dla tych działań, dla tych zadań z mniejszych powiatów. Panią radną, koleżankę radną Więckowską mogę też uspokoić, bo się martwiła o powiat poddębicki, w którym projekt o numerze EPD 06 uzyskał jeden z lepszych wyników - 1052, bo widocznie zostało szeroko zaangażowane społeczeństwo lokalne dla tego projektu. Natomiast odchodząc jakby nawet już od tematu budżetu obywatelskiego. Budżetu, który ma obywateli naszego województwa utożsamiać, zbliżać z województwem łódzkim. Bo wiemy, że pomimo tych 26 lat, 27 lat w zależności, jakbyśmy liczyli województwa łódzkiego, to wciąż ta spójność terytorialna i powiązanie części dawnego województwa kaliskiego, częstochowskiego, kutnowskiego czy województwa chociażby płockiego, jest wciąż istotna i powinniśmy takie projekty kontynuować. Dodam, że mamy możliwości poszerzone w tym roku w ramach trybu konkursowego dla organizacji pozarządowych, w ramach otwartych konkursów ofert, gdzie te najlepsze projekty, które być może ze względu na swoją misyjność, nie są w stanie zyskać tak dużego poparcia społecznego, mogą być realizowane.

Więc Pani Marszałek, Wysoki Zarządzie, Szanowni Państwo! To akurat moje zdanie mieszkańca powiatu pączęchańskiego. Zresztą idąc tym śladem, to czy ja czy panie marszałek Ryś, czy nawet pani radna Więckowska, jako mieszkańcy małych powiatów nie powinniśmy być radnymi sejmiku, a jednak nim jesteśmy. Natomiast uważam, że jest to propozycja godna poparcia, ale należy szczególną uwagę zwrócić do rzetelności całego procesu wyborczego. Natomiast jednocześnie deklaruje, że jeśli te zjawiska, o których powiedzieli radni opozycyjni, będą mieli miały miejsce, to też będę oczekiwał, abyśmy pewne współczynniki korekcyjne, w zależności od wielkości gminy czy powiatu, wprowadzali i formy rekompensaty w przyszłym roku. Więc z pewnością są to działania, które warto przeanalizować. Musimy iść do przodu, bo wszystkim nam zależy na tym, żeby projekty w ramach budżetu obywatelskiego województwa łódzkiego kojarzyły się z województwem i miały odpowiednie poparcie. Dla pozostałych, oferujemy inną ofertę programową i inne działania, do których też z tego miejsca wszystkich mieszkańców i mieszkanki województwa łódzkiego dzisiaj i przedstawiciele NGO - sów zachęcam. Bardzo dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję. Bardzo proszę pania radna Magdalena Spólnicka.

Magdalena Spólnicka (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Jeszcze raz chciałabym zaznaczyć, że zmiany w regulaminie budżetu obywatelskiego województwa łódzkiego nie polegają na tym, że my likwidujemy głosowanie papierowe, zastępując go głosowaniem elektronicznym. My dokładamy możliwość głosowania elektronicznego dla osób, dla których to rozwiązanie okaże się bardziej proste i bardziej dostępne. Więc to nie jest coś zamiast czegoś, tylko poszerzenie wachlarza możliwości, zarówno składania wniosków, bo możliwość jest złożenia ich online, jak i głosowania online. Od 2019 roku nie było ani jednej zmiany w regulaminie budżetu obywatelskiego województwa łódzkiego. Te zmiany, które proponujemy, czy też departament proponuje dzisiaj owszem, są pewnym znakiem zapytania, ale dlatego właśnie budżety obywatelskie podlegają częstej, nawet corocznej ewaluacji na każdym poziomie, na którym one obowiązują, żeby korygować pewne rozwiązania, które okażą się mniej szczęśliwe. Poprawiać te, które okazują się dobrym kierunkiem. Ale bez spróbowania, czy ten podział nie przyniesie lepszych efektów, nigdy się tego nie dowiemy. Nie możemy dokonać innego podziału niż podział na powiaty i lub podział na grupy powiatów. Ta propozycja, którą przedstawił departament, wydaje mi się na tyle ciekawa, że zasługuje na pewien kredyt zaufania.

Poza tym, szanowni państwo, chciałabym zaznaczyć, że budżet obywatelski województwa łódzkiego to nie budżet gminny, ani nie budżet miasta. Tutaj charakter, zakres czy skala zgłaszanych zadań inwestycyjnych czy projektów miękkich jest nieco inna. I tak jak pan radny Adam Nowak powiedział, ona powinna być spójna i powinna odpowiadać potrzebom województwa łódzkiego. Dlatego chciałabym państwa zachęcić do tego, żebyście poparli ten regulamin, dając jednocześnie możliwość mieszkańcom przygotowania dobrych wniosków. Bo to też nie chodzi o to, żeby naprodukować wniosków. Chodzi o to, żeby zwiększyć ilość mieszkańców biorących udział czy też projektodawców biorących udział w budżecie obywatelskim, a później zadbać o większą frekwencję poprzez dobrą promocję swoich ciekawych projektów.

W innym wypadku brak przyjęcia zmian w tym regulaminie spowoduje pewną obstrukcję bądź głosowanie zgodnie ze starymi zasadami. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani radna Więckowska.

Dorota Więckowska (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Oczywiście tego projektu uchwały nie poprzemy. Ale ponieważ pan radny Adam Nowak bardzo ładnie wypowiada się i widzę, że jako jedyny z państwa dobrze się zna na mieszkańcach małych miejscowości i wie, jak można współpracować z mieszkańcami, więc ponieważ jesteście koalicją rządzącą, chciałabym, żeby we wrześniu, kiedy będą znane wyniki, zaprosił mnie pan Adam Nowak do współpracy, żebyśmy razem przeanalizowali to, co zadziało się w tym budżecie. Zmiany w budżecie muszą być poparte konsultacjami społecznymi, żebyście zdążyli zrobić te konsultacje i żeby można było ewentualnie w przyszłym roku albo wrócić do starych zasad, albo zmienić na lepsze. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję. Bardzo proszę pani marszałek Joanna Skrzydlewska, bardzo proszę.

Joanna Skrzydlewska (Marszałek Województwa Łódzkiego)

Szanowna Pani Radna! Tak retorycznie zadam pytanie, a po co były konsultacje w tym roku? No właśnie po to, żeby wypracować zmiany, które są odpowiedzią na oczekiwania mieszkańców województwa łódzkiego. I jak najbardziej, jak zakończymy tą edycję budżetu, będziemy znać wyniki, to również będziemy przeprowadzać konsultacje. I to, co się nie sprawdzi, jeśli taka sytuacja będzie miała miejsce, będziemy zmieniać, tak, żeby wyjść naprzeciw tym oczekiwaniom.

Była szansa też teraz wziąć udział w tych konsultacjach. Ja wiem, że część z państwa brała, za co bardzo serdecznie dziękujemy jako Zarząd Województwa Łódzkiego i oczywiście zachęcamy do kolejnych konsultacji. I czekamy na wyniki tego, co się zadzieje teraz, ale bardzo zachęcamy wszystkich państwa radnych do promocji projektów, które zostaną zgłoszone. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pan radny Adam Nowak.

Adam Nowak (radny SWŁ)

Dziękuję bardzo. Pani Przewodnicząca, Wysoki Sejmiku, Szanowni Państwo! Ja tutaj się też odniosę, bo zostałem przez panią, przez koleżankę radną sejmiku Dorotę Więckowską wywołany. Myślę, że tych osób, które znają specyfikę obszarów wiejskich, jest tyłu, ilu radnych z tych okręgów, które mają w swoim zasięgu obszary wiejskie. Ale myślę, że warto się odnieść do tej drugiej części. I oczywiście uważam, że zarówno przedmiotem być może prac komisji bądź komisji połączonych, ale też całego sejmiku taka analiza powinna być. Zresztą co roku w pewien sposób nie tylko na tym etapie uchwalania regulaminu, ale później weryfikacji to się dzieje. Myślę, że tutaj warto, żebyśmy tego podeszli szeroko, bo to nie jest budżet ani Polskiego Stronnictwa Ludowego, ani Prawa i Sprawiedliwości, ani Koalicji Obywatelskiej, czy Polski 2050, tylko województwa łódzkiego i z tego miejsca zachęcam wszystkie panie i panów radnych do tego, aby szeroko włączyć się w promocję tego wydarzenia. Pokazanie, że województwo łódzkie zachęca do aktywności. Zresztą mogę powiedzieć, że każda gmina, jeśli zmobilizuje część swoich mieszkańców, to jest kilkaset głosów, które jest w stanie osiągnąć nawet mała gmina wiejska, jest w stanie projekt realizować. I warto już dziś, i wiem, że wielu mieszkańców gmin wiejskich z tych regionów, które omawialiśmy, oglądają dzisiejszą sesję, samorządowcy licznie tą sesję oglądają, zachęcam tego, żeby poważnie zastanowić nad projektami użytecznymi, które trafią do szerokiego grona odbiorców, takie, które zachęcą ludzi do oddania głosów. A nas wszystkich, obowiązkiem radnych jest to, aby ta liczba była przynajmniej dwukrotnie większa wśród wszystkich głosujących, bo to będzie jeszcze lepiej działało na renomę samorządu województwa łódzkiego, niezależnie od barw partyjnych. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Na tym wyczerpaliśmy listę osób, które chciały zabrać w tym temacie udział. W takim razie przechodzimy do głosowania w sprawie budżetu obywatelskiego województwa łódzkiego.

Dziękuję bardzo. 16 głosów za, 13 przeciw, 1 wstrzymujący i 1 brak głosu. Projekt uchwały został przyjęty. Dziękuję państwu bardzo.

Uchwała Nr X/121/25

5.6 w sprawie rozpatrzenia wniosku.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dnia 3 grudnia 2024 roku do Sejmiku Województwa Łódzkiego wpłynął wniosek z dnia 28 listopada 2024 roku

przekazany przez prezes zarządu stowarzyszenia Towarzystwo Naukowe Debata i Nauka o ustanowienie formy ochrony przyrody. Po dokonaniu analizy treści wniosku oraz mając na uwadze stan faktyczny, który został opisany w uzasadnieniu do projektu uchwały, wniosek został uznany częściowo za zasadny. Projekt uchwały został pozytywnie zaopiniowany na Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. Czy ktoś z państwa chciałby zabrać w tym punkcie głos?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę. Pani radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Zarząd przedstawia nam dzisiaj uchwałę, w której mamy ustanowić ochronę przyrody, a dokładnie obszar ochrony krajobrazu. Chyba, że źle zrozumiałam, ale państwo piszecie o tym, że proponujecie przyjęcie takiego..... Przystąpienie do prac nad tym, co zaproponowało, to stowarzyszenie. I przed chwilą na komisjach rozmawialiśmy o audycie ochrony krajobrazu. Wtedy to padały pytania, na które częściowo otrzymałam odpowiedź, a reszty zadać nie mogłam, bo pani przewodnicząca zamknęła dyskusję. I okazało się, że już nie mamy czasu, żeby rozmawiać nad tak istotnym dokumentem. Zresztą za chwileczkę ta informacja będzie tutaj na sesji. Dlatego ja chciałabym zapytać, na jakiej podstawie państwo chcecie tam utworzyć obszar już teraz ochrony krajobrazu? Czy było to konsultowane z gminami, na których to powstanie? Czy ten obszar, bo wiemy z tego audytu, gdzie ma powstać obszar chronionego krajobrazu górnej Rawki i środkowej Rawki jeśli się nie mylę, czy ten obszar znajduje się również na liście 1200 rezerwatów, które zostały przedstawione przez Ministerstwo Środowiska, tzw. Shadow List.

Czy w takim przypadku ten rezerwat, otulina rezerwatu pokrywa się również z tym obszarem chronionego krajobrazu. Mieszkańcy tego obszaru, gdzie ja może przypomnę, te działki są zlokalizowane wg. tego, co przeczytałam we wniosku tego towarzystwa na terenie miasta Rawa Mazowiecka i gmina Rawa Mazowiecka. Do kogo należą te działki? Czy to są działki gminne? Czy to są działki prywatne? Dlaczego rozpoczynamy pracę w tym momencie, skoro jak usłyszeliśmy dzisiaj na komisjach, sam obszar chronionego krajobrazu chcecie państwo nam zaproponować uchwałę związaną z audytem i tam w tym audycie ochrony krajobrazu chcecie państwo zaproponować powstanie 17 takich obszarów, m.in. również obszaru górnej Rawki i środkowej Rawki, w ramach którego mają wchodzić gminy Głuchów, Jeżów, Nowy Kawęczyn, Żelechlinek, Czerniewice, Gmina Rawa Mazowiecka, Gmina Miasto Rawa Mazowiecka. Jaki powód jest, że właśnie w tym momencie decydujemy o tak ważnej sprawie?

W samym piśmie stowarzyszenia jest napisane, że zostały tam wycięte jakieś drzewa. Więc ja pytam, dlaczego zostały wycięte te drzewa, przez kogo zostały wycięte te drzewa? To wszystko jest bardzo istotne, a najważniejsze to, czy państwo konsultowaliście te działania z mieszkańcami tych gmin? Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Radny Janusz Ciesielski.

Janusz Ciesielski (radny SWŁ)

Panie Przewodnicząca, Szanowny Zarządzie, Szanowni Państwo! Ja w gwoli uzupełnienia do tego, co tutaj radna powiedziała, bardzo ważne pytania. Ale narzuca się inne. Czy ten wniosek, czy każdy taki wniosek państwo zamierzacie tak traktować i rozpatrywać, bo to stowarzyszenie powstało parę miesięcy temu. W październiku zostało zarejestrowane. Kilka młodych osób zebrało się tak, jakby nie dla idei, dla sprawy, takie mam odczucie, tylko przeciw komuś. Zresztą widać z tego wniosku, jak są wymienione działki konkretne, żeby komuś w czymś przeszkodzić. Nie znam tam nikogo, nie znam tych właścicieli, nie wiem, kto jest naprawdę to jest chyba niepoważne, jak na urząd, na Sejmik Województwa Łódzkiego, że 5 osób czy 6,7 województwa będzie się zbierało, zakładać stowarzyszenia jakieś

tam pseudo eko i będzie terroryzować zamierzenia inwestycyjne jakiś tam osób. No od tego chyba jest Rada Gminy, jest wójt, burmistrz, prezydent, który na miejscu te rzeczy powinien oceniać, a nie my z pozycji województwa, będziemy tutaj ingerować w prywatną własność. Bo takie mam wrażenie, że ta inicjatywa ma na celu zablokowanie jakiś inwestycji czy też zamierzeń inwestycyjnych właścicieli tych nieruchomości. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Maciej Sulgan.

Maciej Sulgan (radny SWŁ)

Dziękuję, panie przewodnicząca.

Ja tak odniosę się do tego, co pan radny powiedział.

Akurat uczestniczyłem tutaj, bo jestem przewodniczącym Komisji Skarg, Wniosków i Petycji. I panie radny, my tak naprawdę dzisiaj nie decydujemy o tym, jaki to będzie obszar. Ta uchwała, ten projekt uchwały, tak naprawdę dzisiaj o tym nie mówi.

Chyba państwo nie zrozumieli treści tej uchwały. My tutaj dokonaliśmy analizy tego wniosku. Towarzystwa, które panu mówi, że powstało kilka miesięcy i nie wiem, nie wiem, o czym myśli, to mówiąc. Bo mi to przypomina takie sytuacje, gdzie powstawały firmy, były rejestrowane miesiąc wcześniej, a później otrzymywały duże dotacje. Ale to myślę, że te czasy już minęły bezpowrotnie i chyba doskonale sobie państwo zdają sprawę, co mam myśli. Natomiast wracając tutaj do tego wniosku, działki, o których tutaj mówimy, one są na terenie analizowanym, który ma być objęty dopiero tym obszarem chronionym. I tutaj nie przesądzamy tego, czy to..... Nie mówimy w tym projekcie uchwały, czy powstanie ten obszar dzisiaj. Absolutnie wręcz stwierdzamy, że te czynności są oddalone, odłożone w czasie.

Także panie radny uznajemy ten wniosek częściowo zasadnym, gdyż te działki znajdują się tak naprawdę na terenie, który ma być dopiero objęty tym obszarem chronionym. Gdzie mają też, ale tu myślę, że może pani przewodnicząca poprosi pana dyrektora, żeby państwo wytłumaczył. Mają się odbyć też konsultacje społeczne, gdzie mieszkańcy będą się mogli też zaangażować i wypowiedzieć. Więc ten projekt uchwały niczego pani przesądza. I tutaj do radnej też chciałbym zwrócić uwagę właśnie, że nie przesądzamy tutaj, czy ten obszar powstanie. Tutaj, to jest projekt uchwały, który uznaje ten wniosek częściowo za zasadny. Natomiast absolutnie tutaj nie ma mowy o tym, czy powstaje jakiś obszar chroniony, czy nie. Chociaż ja osobiście uważam, że dobrze, że o tym rozmawiamy.

Dobrze, że są prowadzone takie prace. Natomiast dajmy się też wypowiedzieć i samorządom, i mieszkańcom, i poczekajmy na rezultaty konsultacji. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Waldemar Wojciechowski.

Waldemar Wojciechowski (radny SWŁ)

Szanowna Pani Marszałek, Pani Przewodnicząca!. Być może rzeczywiście jest tak, jak pan radny przed chwilą powiedział. Lecz moja obawa jest trochę głębsza i dalej idąca. Ostatnia część uzasadnienia: po dokonaniu analizy treści wniosku oraz mając powyższe na uwadze, należy uznać go za w części zasadny, gdyż działki ewidencyjne na nim wskazane będą stanowić tylko niewielką część proponowanego do utworzenia obszaru chronionego krajobrazu górnej i środkowej Rawki, którego całkowita powierzchnia ma wynieść 11 000 ha.

Czy szanowni państwo, zdajecie sobie z tego sprawę, że wokół rzek tak po jednej, jak i po drugiej stronie

zlokalizowane są łąki. Łąki, które są użytkowane przez rolników, a pozyskana żywność służy do żywienia bydła. Czy zdajecie sobie z tego sprawę, ile stad krów w tym rejonie może ulec likwidacji? Pewnie nie. My mamy już Naturę 2000. My wiemy, co to znaczy. Naprawdę wiemy, co to znaczy. Zakaz koszenia łąk, zakaz wjazdu, zakaz wchodzenia. Tylko ptaszki, żabki i inne żyjątka. A gdzie szanowni państwo, w tym wszystkim bezpieczeństwo żywnościowe państwa czy w tym przypadku naszego regionu łódzkiego.

Proszę i to brać pod uwagę, bo to jest bardzo ważne, bardzo ważne.

Przychodzą nam..... Pani przewodnicząca.....

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Panie radny ja bardzo przepraszam, ale my teraz jesteśmy we wniosku. A zaczynamy dyskusję nad całym audytem.... audytem, który dzisiaj jest tylko informacja nad pracami. Ja wiem....Ale wybiegamy..... To już nie jest o wniosku proszę państwa szanujemy swój czas.

Waldemar Wojciechowski (radny SWŁ)

Pani Przewodnicząca ze względu na grzeczność do pani osoby, dziękuję za uwagę, Powiedziałem, co miałem powiedzieć.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Mają państwo po 6 minut, chociaż sami ustaliliście regulamin po 3. Ja nie przerywam, zostawiam wam, żebyście się wypowiedzieli, ale szanujemy swój czas. Przynajmniej mówmy o sprawach w punktach, które tego dotyczą. Nie rozszerzajmy tych punktów w nieskończoność. Bardzo proszę, pani radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Ja tylko przytoczę uchwały Zarządu Województwa Łódzkiego, że przyjmuje się stanowisko zarządu o ustanowienie, w sprawie wniosku o ustanowienie formy ochrony przyrody i że państwo częściowo to uznajecie za zasadne i przesyłacie nam ten wniosek, żeby te prace rozpocząć. Więc siłą rzeczy proszę nie mówić, że nie zrozumieliśmy uchwały i tego, co zostało do nas skierowane. Ja zadałam te pytania i chciałabym na te pytania uzyskać odpowiedź.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę panią dyrektorkę Magdalenę Kontowicz o odpowiedź na pytania zadane przez państwa radnych.

Magdalena Kontowicz (zastępca dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska)

Szanowna Pani Marszałek, Szanowny Zarządzie, Państwo Radni!

Jak słusznie zauważył radny Sulgan powyższa uchwała nie zmierza do tego, aby rozpocząć prace zmierzających do ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu, gdyż jak słusznie zauważyli państwo radni, taka uchwała wymaga przeprowadzenia m.in. konsultacji społecznych na terenie, na którym taki obszar chronionego krajobrazu powinien być wprowadzony. Ponieważ w Strategii Województwa Łódzkiego są zapisy, które mówią o tym, że planowane jest utworzenie dodatkowych obszarów chronionego krajobrazu, a treść wniosku została tak sformułowana i tak opisana, wymieniając dokładnie działki, które są również wymienione w strategii w tym dokumencie, że można było uznać, że wniosek jest częściowo zasadny, po tylko i wyłącznie pod kątem ewentualnego planowanego OCHK-u, którego zapis jest w Strategii Województwa Łódzkiego. Na chwilę obecną nie prowadzone są żadne działania zmierzające do tego, aby taki OCHK utworzyć.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo pan radny Adam Nowak. Może jeszcze pani dyrektor zostanie chwilę przy mównicy. Zgłaszamy się, ja widzę pani zgłoszenie, pani dyrektor została. Bardzo proszę nie wprowadzać zamętu. Teraz pan radny Adam Nowak. A pani zada swoje pytanie potem.

Adam Nowak (radny SWŁ)

Dziękuję bardzo. Panie Przewodnicząca, Wysoki Sejmiku, Szanowni Państwo! Ja tą uchwałę traktuję jedynie jako wskazanie, że część tego wniosku złożonego przez towarzystwo naukowe, Stowarzyszenie Towarzystwo Naukowe Debata i Nauka jest zgodna z tym, co zostało wskazane w dokumentach strategicznych województwa łódzkiego, w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030. Natomiast ja też myślę, że w imieniu własnym nie konsultowałem tego z klubem mogę powiedzieć, że nie ma zgody na to, aby bez konsultacji społecznej tego typu dokumenty podejmować. I one nie są, nie będą podejmowane, na co zwrócił uwagę pan radny Sulgan. Tylko to jest odniesienie do tego wniosku złożonego przez to stowarzyszenie. Oczywiście podzielam to zdanie i ten głos, który powiedział pan radny, kolega radny Wojciechowski, jeśli chodzi o szczególnie cenne tereny przyrodnicze, które są szczególnie istotne dla produkcji zwierzęcej, dla spełnienia zapotrzebowania w paszę. A tam mamy faktycznie tereny o bardzo intensywnej produkcji bydła mlecznego, bo to zazwyczaj tak jest to ukształtowane w dolinach rzecznych.

Natomiast myślę, że ta dyskusja, którą ten wniosek rozpocznie, bo to będzie naturalne następstwo, też myślę, że skłoni samorząd lokalny, który już też swoją wolę wyraził, Gminy Rawa Mazowiecka, ale również nas, radnych sejmiku, do wyrażenia zdania. Moje zdanie osobiście i moje własne zdanie radnego, nie zdanie klubowe jest takie, że tego typu decyzje muszą być podejmowane racjonalnie, aby te cenne tereny przyrodnicze faktycznie chronić. I rezerwat przydaje te warunki. Ale bez ograniczenia możliwości produkcyjnych rolnictwa z uwzględnieniem tego szczególnego charakteru naszego województwa, województwa łódzkiego. Dlatego za tą uchwałą zagłosuje, bo ona w takim świetle prawnym zgodna ze stanem faktycznym i też tym, co przedstawił zarząd województwa. Natomiast jednocześnie uważam, że to lokalna społeczność, mieszkańcy danej gminy, danego powiatu, danych miejscowości mają decydować, czy chcą, aby ich teren też te funkcje pełni, a nie z całym szacunkiem, przedstawiciele towarzystwa, stowarzyszenia z Torunia czy innego nomen omen, pięknego miasta Polski. Żadnych tutaj skojarzeń i animozji nie będziemy uwzględniać. Więc takie zdanie, biorący pod uwagę też szczególny charakter rolniczy województwa łódzkiego i też tych zielonych płuc, który stanowi ten region powiatu rawskiego, skierniewickiego i tomaszowskiego bodajże kawałek, chyba też tam sięga, jak wspominała. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Proszę pan radny Piotr Adamczyk.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Pani przewodnicząca, przy tej okazji dyskusji nad tym projektem chciałbym zwrócić do pani z apelem. Ponieważ kolejny raz dochodzi do sytuacji, kiedy pani cenzuruje głos radnego, który powołując się na tekst uchwały nawet, omawia go i wyraża swoją opinię. Kolejny raz zwracam się do pani z taką prośbą, żeby pani zaprzestała tego typu działania.

Myślę, że to właśnie sejmik jest tym forum, gdzie powinniśmy wyjaśniać, nawet jeżeli radni by błędził, nawet gdyby rady miał niesłuszne wątpliwości, to właśnie tu jest miejsce, by to wyjaśnić. Ale na pewno nie jest sposobem na wyjaśnienie to, by powiedziała dość dyskusji, pan nie mówi na temat, który powinniśmy mówić. To nie jest pani rola.

Dlatego też znowu zwracam się kolejny raz do pani z wnioskiem, by nie cenzurowała wypowiedzi.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Panie radny, ja się zwracam do pana kolejny raz, żeby plan przestał zwracać mi uwagę. Jestem od tego, żeby pilnować porządku na sesji i będę zwracała uwagę radnemu, który wybiega poza temat i nie realizuje tematu tego, nad którym jesteśmy. Tak samo będę przestrzegała regulaminu i zdaje się, że dzisiaj znowu ten regulamin gdzieś poluzowałam. Chyba trzeba wrócić, żeby ten regulamin przestrzegać i wtedy będziemy dyskutować, czy pan będzie mówił 3 minuty, 6 minut na jakiś temat. I proszę przestać zwracać mi uwagi. Jestem przewodniczącą, jestem od tego, żeby pilnować porządku obrad i będę tego pilnować i pan naprawdę nie będzie przywoływał mnie do porządku. Dziękuję bardzo. Bardzo proszę.....

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Myślę, że pani również powinna.....

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Czy pan radny będzie chciał dyskutować nad tą uchwałą. To bardzo proszę.

Pan radny zabiera głos czy pani radna Ewa Wendrowska już?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Ja nie zabrałam panu radnemu głosu. Bardzo proszę. Czy pan radny chce zabrać głos nad tą uchwałą? Bardzo proszę, pani radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Mam... Tak mi się przynajmniej wydaje, że zadaje pytania w temacie. Zadałam tych pytań przynajmniej z 5 albo 6 i na żadne z tych pytań nie otrzymałam odpowiedzi. Jeśli pani dyrektor zechciałaby odpowiedzieć na moje pytania, to czekam.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę panią dyrektor.

Magdalena Kontowicz (zastępca dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska)

Mam prośbę czy mogłaby pani radna powtórzyć te pytania.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Pierwsze pytanie dotyczy tych działek? Kto jest właścicielem tych działek? Czy to są prywatne działki, czy to są działki należące do samorządu? Drugie moje pytanie czy ten teren jest objęty jako teren, bo tam jest, że będzie wchodził w obszar chronionego krajobrazu. Czy będzie to teren, który jest objęty w tych nowych 1200 rezerwach, które mają być utworzone w Polsce i zostały przedstawione w Shadow List. Jeżeli ma pani tę listę, ja bardzo chętnie ją zobaczę, jeśli można, to proszę o udostępnienie mi tej listy. Następnie, otulina tego rezerwatu pokrywa się też z planowanym przez nas OCHK iem. Czy państwo zastanawiając się nad tym wnioskiem, który do państwa trafił macie świadomość, jakie niesie ograniczenia dla mieszkańców. Ja nie jestem członkiem komisji wniosków, wiem że to było przedstawiane, czy to zostało przedstawione na tej komisji? Jakie są zagrożenia dla mieszkańców związane z powstaniem takiego obszaru chronionego. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę, pani dyrektor.

Magdalena Kontowicz (zastępca dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska)

Tak jak mówiłam poprzednio, na chwilę obecną nie są prowadzone żadne prace zmierzające do utworzenia tego OCHK-u. Analiza dotycząca ewentualnych skutków, które mogą prowadzić do jego utworzenia, będzie robiona na etapie przygotowywania prac do ustanowienia obszaru chronionego krajobrazu. Na chwilę obecną opieramy się tylko i wyłącznie na zapisach, które są w Strategii Województwa Łódzkiego i w planie zagospodarowania przestrzennego, który był uchwalony, jak państwo wiecie w poprzedniej kadencji. Jeśli chodzi o działki, nie mam wiedzy na chwilę obecną, do kogo te działki należą. Jeżeli pani radna pozwoli, zdobędę tę informację i przekażę tę informację na piśmie również w zakresie pozostałych pytań. Bo tak, jak powiedziałam na chwilę obecną, nie są prowadzone absolutnie żadne prace. Jeżeli one by się miały zacząć za każdym razem jesteśmy zobowiązani przeprowadzić konsultacje społeczne i to mieszkańcy będą współdecydować o tym, czy taki OCHK na ich terenie powstanie czy też nie.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę jeszcze pani radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Pani dyrektor, bardzo dziękuję za odpowiedź. Czyli szanowni państwo, podsumowując, wynika z tego, że jakieś stowarzyszenie, którego nie znamy osiągnąć, jakie miało w ciągu ostatnich 2-3 miesięcy, występuje do nas z wnioskiem i tylko na podstawie tego, że ten teren w przyszłości planujemy jako OCHK górnej Rawki i środkowej Rawki, państwo jako zarząd przedstawicie nam uchwałę, żebyśmy rozpoczęli pracę nad tym, nie pogłębiając żadnej analizy i nie sprawdzając, czy faktycznie to wszystko, co w tym wniosku zostało napisane, jest zgodne z prawdą i czy będzie się z tym zgadzało? Dziękuję bardzo.

Magdalena Kontowicz (zastępca dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska)

Bardzo proszę panią dyrektor.

Magdalena Kontowicz (zastępca dyrektora Departamentu Klimatu i Środowiska)

To oczywiście będzie analizowane, tak jak powiedziałam, w momencie, kiedy przystąpimy do prac, zmierzające do tego, aby taki OCHK utworzyć. Na chwilę obecną, takie prace, jak powiedziałam, nie są prowadzone. Więc opierając się na dokumentach strategicznych, które obecnie mamy, na jego zapisach, mogliśmy udzielić tego rodzaju informacji. Ta informacja w żaden sposób nie wskazuje, że taki OCHK z całą pewnością powstanie, gdyż są to dokumenty jak pani radna wie, planistyczne. Jak wiele innych dokumentów, które są przyjmowane tutaj przez Sejmik Województwa Łódzkiego. To są tylko plany, a czy one rzeczywiście się zrealizują i powstaną no to też m.in. zależy od władzy danego terenu.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo pani dyrektor. Proszę państwa, na tym widzę wyczerpaliśmy zgłoszenia do dyskusji. W takim razie przechodzimy do głosowania nad uchwałą w sprawie rozpatrzenia wniosku.

Dziękuję bardzo 16 głosów za, 14 przeciw, 1 głos nie oddany, 2 osoby nieobecne. Uchwała została przyjęta. Dziękuję bardzo.

Uchwała Nr X/122/25

5.7 w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa łódzkiego.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Projekt został pozytywnie zaopiniowany na Komisji Nauki, Kultury i Sportu. Ale tutaj w tym momencie poproszę jeszcze panią dyrektor Małgorzatę Kanię o króciutkie wprowadzenie i tej uchwały, ponieważ tutaj musimy się na chwileczkę nad nią pochylić.

Dla tych z państwa, którzy nie byli na posiedzeniu komisji.

Małgorzata Kania (dyrektor Departamentu Kultury)

Szanowna Pani Przewodnicząca, Panie Marszałek, Panie, Panowie Radni! Regulamin, na którym na chwilę obecną bazujemy, to regulamin z 2018 roku. Jak wiadomo, z czasem konieczne są pewne zmiany. I tutaj pierwszą taką strategiczną zmianą jest wprowadzenie listy rezerwowej zadań, którym nie udzielono dotacji. Z perspektywy czasu obserwując dotychczasowe konkursy zdajemy sobie sprawę, że każdego roku zdarza się sytuacja, że jakiś podmiot rezygnuje z dotacji, dlatego też chcemy dać szansę tym podmiotom, które uzyskały wysoką ilość punktów, a tylko ze względu na brak kwoty, tej dotacji nie dostały. Kolejna zmiana dotyczy wprowadzenia zapisu w sprawie elektronicznego składania wniosku. Zaznaczam tylko, że w tym roku składanie wniosku będzie jeszcze na starych zasadach, czyli w wersji papierowej. Od 2026 roku będziemy już składali wnioski w wersji elektronicznej. I jedna bardzo ważna zmiana, która jest wynikiem zdarzeń z minionego roku na Dolnym Śląsku, ale również takiego doświadczenia, które mamy u nas w województwie, a mianowicie kościoła w Milezskach. Wprowadza się możliwość składania wniosków w trybie pozakonkursowym, ale tylko w przypadku uszkodzenia zabytku na skutek wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej w rozumieniu ustawy regulującej stan klęski żywiołowej. To są takie zasadnicze 3 zmiany, które wprowadzamy do tego regulaminu. Korzystając z okazji chciałabym również poinformować i zgłosić omyłkę pisarską, która pojawiła się w tymże dokumencie, która ma jedynie charakter porządkujący. W § 6 ust. 15 zapis odnoszący się do ust. 12 zastępuje się ust. 13, w ust. 16 ustęp 14 zastępuje się ust. 15 i w ust. 18 ust. 14 zastępuje się ust. 15.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Proszę państwa czy ktoś chce o coś zapytać panią dyrektor? Bardzo proszę radny Michał Król.

Michał Król (radny SWŁ)

Pani Przewodnicząca, Szanowni Państwo! Jest taka uwaga, bo może bym nie musiał tutaj wszystkim czasu zajmować. Wydaje się, że tego typu dokument powinien też trafić do Komisji Statutowo-Regulaminowej, więc na przyszłość, gdyby coś takiego było, to dobrze byłoby to przesłać do tej komisji, jedynej w której akurat mam można funkcjonować. Bo chciałem też w komisji kultury, ale mi uniemożliwiono to. Natomiast przechodząc do meritum, do samego projektu uchwały, bo pani dyrektor wskazała, że no jest to wynikiem ewaluacji. No stara zasada lepsze jest wrogiem dobrego. Nie śwędzi, nie drapać. Więc zmieniamy wtedy, kiedy trzeba. Rozumiem, że trzeba. Pani wskazała 3 elementy, które tutaj są. Natomiast w pisemnym uzasadnieniu są 4, czyli do tego jeszcze dochodzi To jest też ważne, bo pokazuje, co jest jakby najważniejsze. To nie jest żaden wytyk, tylko dopytam o ten czwarty, nie wspomniany w tej chwili. Jak rozumiem, zmiana punktacji kryteriów merytorycznej oceny wniosków. Więc to jest jedno pytanie. A drugie pytanie to jest takie, czy jeżeli te zmiany są tylko w tym zakresie, to ja rozumiem, że w zakresie finansowania, czyli tych poziomów finansowania te 50% albo później te 100% tutaj czy są zmiany, czy też nie? I, bo niestety nie dysponuję przy sobie starym regulaminem. To pytanie, czy sformułowania, które tutaj są przyjęte bodajże

w § 4 ust. 2, które mówią..... Bo normą jest, że do 50% nakładów może być dotacja, natomiast w sytuacjach szczególnych to nazwijmy § 4 ust. 2. I tam są 3 tirety, które wskazują na to, kiedy to można i one są tak sformułowane przy użyciu bardzo ogólnych pojęć. Czy te pojęcia są tak samo ogólne, jak były poprzednio, czy bardziej ogólne, czy bardziej uściślone? No bo tutaj dyskrejonalność jest bardzo duża. No też, z drugiej strony rozumiem, że nie możemy wszystkiego enumeratywnie wypisać, jeżeli chcemy pomagać. Więc to są te dwa pytania. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pani dyrektor.

Małgorzata Kania (dyrektor Departamentu Kultury)

Spieszę z odpowiedzią. Jeżeli pani o punktację, rzeczywiście w odpowiedzi na uwagi podmiotów, które dotowaliśmy do tej pory, rozszerzyliśmy skalę punktów w danym obszarze. To są naprawdę nieznaczne zmiany wprowadzone. Jeżeli natomiast chodzi o poziom dofinansowania, to są to zapisy, które narzuca nam ustawa o ochronie zabytków i my tutaj tych proporcji bardzo się trzymamy. Jeśli chodzi.....

(głos z sali)

Tak dokładnie. To wynika z ustawy.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Król bardzo proszę chce dopytać.

Michał Król (radny SWŁ)

Generalnie staramy się, ja wiem, że tego nie zawsze się da uniknąć, ale staramy się zgodnie z zasadami techniki legislacyjnej w uchwałach nie przepisywać wprost, jeżeli czegoś nowego nie dodajemy do.....Nie kopiujemy po prostu zapisów ustawy. Bo mamy delegację ustawową i w ramach tej delegacji coś tam dodajemy samemu. Organ samorządu, sejmik np. na wniosek zarządu, coś dodaje w zakresie. Jeżeli to jest tylkoPytanie jest takie, czy to jest tylko przepisanie jota w jotę przepisów ustawy? A jeżeli nie, to czy te uściślenia, czy to jest wypełnienie, jakiś, czy wypełnienie delegacji ustawowej, to czy te pojęcia, które tutaj są..... Inaczej, czy § 4 ust. 2 tej nowej propozycji czy on się różni od tego, co było w poprzednim regulaminie w zakresie no precyzyjności tych ogólnych sformułowań? No bo one są bardzo ogólne.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pani dyrektor.

Małgorzata Kania (dyrektor Departamentu Kultury)

Panie radny, ten paragraf nie różni się, gdyż ustawa obowiązywała w takiej samej formie wtedy, kiedy przyjmowaliśmy regulamin w 2018 roku.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Dariusz Rogut

Dariusz Rogut (radny SWŁ)

Pani Przewodnicząca, Szanowni Państwo, Pani Dyrektor! Ja mam tylko dwa krótkie pytania, chociaż pan mecenas mnie troszeczkę uprzedził, a o tym też rozmawialiśmy oczywiście na komisji. Ale tutaj chciałbym poprosić panią o doprecyzowanie tego nowego kryterium, o którym pani wspomniała, tak? Tych kilku ewentualnych dodatkowych

elementów, które będą wpływały na ocenę wniosku. To jest radna rzecz, żebyśmy może jako wszyscy radni to od pani tutaj usłyszeli tę odpowiedź. A druga sprawa, jakby pani była też uprzejma, przypomnieć nam, jakie były w poprzednim okresie, jaka była wysokość tych dotacji, które przyznawaliśmy. Tak orientacyjnie, maksymalna stawka albo najniższa. Nie wiem, czy może będzie pani pamiętała, to tak po prostu dla wiadomości, może i też nowych radnych, bo nie wszyscy wtedy uczestniczyli z naszych radnych. Jak to wtedy wyglądało ewentualnie? Mam nadzieję, tylko..... Ale to za chwileczkę, ewentualnie drugie pytanie zadam. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pani dyrektor.

Małgorzata Kania (dyrektor Departamentu Kultury)

Opierając się na roku 2024, jeżeli chodzi o.....jeżeli chodzi o wysokość dotacji wynosiła ona maksymalnie 150 000 zł. Dzisiaj mamy taką sytuację, że w budżecie mamy zagwarantowane 15 000 000 na 2025. I taka wiadomość z ostatniej chwili. Dzisiaj jeszcze pracownicy departamentu to sprawdzali, mamy najwyższy budżet wojewódzki na zabytki w całej Polsce, tu już za nami jest województwo mazowieckie 13 000 800 zł.

A jeżeli chodzi o punktację, bo tego dotyczyło pytanie.

Kategorie pozostają takie same rozszerzamy tylko, jeżeli chodzi o nieznacznie rozszerzamy, jeżeli chodzi o ilość punktów, które możemy przyznać. Ponieważ tutaj to też nie ukrywam, że konsultowaliśmy z wojewódzkim konserwatorem zabytków, gdzie w niektórych przypadkach konserwator powiedział, że np. ocena zero/jedynkowa nie wskazana. Dlatego też na przykład w punkcie zaangażowanie wnioskodawcy w pozyskiwanie innych źródeł finansowania prac lub robót budowlanych przy zabytku do tej pory było właśnie 0-1 ocena. Teraz jest 0-2 punkty. Tak, jeżeli chodzi o kontynuację prac przy wnioskowanym obiekcie było 0-1, w tym momencie jest 0-3, jest rozszerzona. Analogiczna sytuacja jest w punkcie dotyczącym konieczności przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich z uwagi na stan zachowania obiektu zabytkowego, tutaj punktacja była 0-4.

Sugestia była taka, żebyśmy rozszerzyli to do 5 punktów. Takie zasady też obowiązują w skali takiej ogólnokrajowej. I tutaj, jeżeli chodzi o punktację, to są te 3 odnośniki.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Dariusz Rogut. Bardzo proszę.

Dariusz Rogut (radny SWŁ)

Pani dyrektor, jakby pani była nam uprzejma przypomnieć, czy też będą też takiej wysokości dotacje te 150 000? Czy one są troszeczkę jeszcze zwiększone? Czy będą dopiero? Bo ja rozumiem, że ten budżet na kulturę oczywiście zawdzięczamy panu marszałkowi Bagieńskiemu? Chylę czoła oczywiście i zarządowi. Oczywiście w tym momencie, żeby nie było. Ale zakładam, że ktoś bezpośrednio odpowiada za tą kulturę? Na pewno tak, więc to dopiero będzie decyzja podjęta tak?

Nawet do 200 000? To jest tylko kwestia, no to też bardzo dobrze. Tym bardziej, że wiemy, że przynajmniej przy obiektach sakralnych, jak mieliśmy doświadczenie współpracować wcześniej z panią dyrektor niestety, bywało tak, że parafie nie były w stanie otrzymać jakiejkolwiek dotacji. Albo mieć własne jakieś środki pozyskane z innych fundacji. Więc remont dachu czy prezbiterium. w jakiejś XVII - wiecznych kościołach był praktycznie niewykonalny przez parafie, przez księdza proboszcza, dlatego mam nadzieję, że będzie również kontynuowana ta decyzyjność czy podejmowana ta decyzyjność, iż w tym momencie w takich sytuacjach szczególnych, jeśli chociażby o parafie i obiekty

sakralne będą również 100% te dotacje panie marszałku, przyznawane. Oczywiście przy wszystkich spełnionych kryteriach. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Adam Nowak.

Adam Nowak (Przewodniczący Klubu Radnych PSL-PL 2050)

Dziękuję bardzo. W imieniu klubu PSL - PL 2050 to tutaj wyrazi uznania dla pani dyrektor wraz z zespołem, pani dyrektor Małgorzaty Kani, pani dyrektor Skorupy, całego zespołu, który ten dokument przygotowywał. Pani dyrektor za przedstawienie. I oczywiście dla pana marszałka nadzorującego i pani marszałek i całego zarządu za ten przedstawiony tu dokument. Ja mam pytanie i chciałbym, żeby to na sesji sejmiku zabrzmiało. Czy w ramach tego programu, w ramach tych środków, do których regulamin dzisiaj przyjmujemy, możliwe będzie udzielenie dotacji na prace konserwatorskie dla obiektów sakralnych, dla tych obiektów, które znajdują się w społecznościach wiejskich. Jeśli tak, to na jakich warunkach? Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pani dyrektor.

Małgorzata Kania (dyrektor Departamentu Kultury)

Jeżeli chodzi o ten konkurs, to skierowany jest do wszystkich właścicieli zabytków rejestrowych, więc nie ma tutaj znaczenia, czy jest to zabytek na terenach wiejskich czy miejskich, zabytek świecki, czy też sakralny.

Jeżeli chodzi o warunki przyznawania dotacji, to tak naprawdę bardzo ważnym czynnikiem jest kosztorys całkowity kosztów przewidywanych prac lub robót budowlanych ze wskazaniem źródeł ich finansowania, informacja o środkach przyznanych z innych źródeł na te same prace, wykaz prac lub robót budowlanych wykonywanych przy danym zabytku w okresie 3 lat poprzedzających. Oprócz tego decyzję o wpisie do rejestru zabytków województwa łódzkiego. Dokument określający stanowisko służb ochrony zabytków, to jest decyzje właściwego organu ochrony zabytków, zezwalającą na przeprowadzenie prac lub robót budowlanych przy zabytku. Poza tym kosztorys prac lub robót budowlanych wstępny, ofertowy bądź inwestorski i elektroniczny nośnik danych.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Czy pan radny Rogut jeszcze życzy sobie zabrać głos. Nie to razie pan radny Adam Nowak? Też nie. Czyli dziękuję pani dyrektor. Pan radny Sulgan. Bardzo proszę.

Maciej Sulgan (radny SWŁ)

Dziękuję pani przewodnicząca. Ja się chciałem oczywiście przyłączyć tutaj do tych podziękowań kolegi, radnego Nowaka. Dziękuję wszystkim dyrektorom, wszystkim pracownikom, zarządowi, pani marszałek. Chciałbym, żeby w ręcz cieszę się, że dzisiaj zabrzmiało, przecinamy spekulacje. Będziemy dbali o zabytki, dbamy o zabytki, tak jak mówiłem, przeznaczamy tutaj rekordową kwotę. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Na tym wyczerpaliśmy listę osób zgłaszających się do dyskusji. W takim razie przechodzimy do głosowania.

30 głosów za, 1 głos nie oddany, 2 osoby nieobecne. Regulamin został przyjęty.

5.8 w sprawie przyjęcia regulaminu określającego szczegółowe zasady, tryb przyznawania i pozbawiania oraz rodzaje i wysokość stypendiów sportowych województwa łódzkiego.

Projekt został omówiony i pozytywnie zaopiniowany na Komisji Nauki, Kultury i Sportu. Czy ktoś chciałby w tym punkcie zabrać głos?

Nie widzę. W takim razie przystępujemy do głosowania nad projektem.

Dziękuję bardzo. 30 głosów za, 1 głosu brak, 2 nieobecnych.

Punkt 6

Informacja o przebiegu prac nad audytem krajobrazowym województwa łódzkiego.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

W dniu 21 stycznia br. materiał został zaprezentowany na wspólnym posiedzeniu następujących komisji: Komisji Budżetu i Finansów, Komisji Rozwoju Regionalnego, Gospodarki i Bezpieczeństwa, Komisji Ochrony Zdrowia, Rodziny, Polityki Społecznej, Komisji Nauki, Kultury i Sportu, Komisji Kontaktów z Zagranicą, Współpracy Regionalnej, Komisji Rolnictwa i Ochrony Środowiska oraz Komisji Statutowo-Regulaminowej. Czy ktoś z państwa życzy sobie zabrać w tym punkcie głos? Bardzo proszę radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Na wspólnym posiedzeniu kilku komisji tu przed chwilą przewodnicząca wymieniła rozpoczęliśmy, przynajmniej ja rozpoczęłam dopytywanie się albo inaczej próbę uzyskania informacji na temat audytu krajobrazowego, jaki został przygotowany. Niestety, pani przewodnicząca uznała, że to nie jest czas na to, żeby zadawać pytania, dlatego teraz zadam te, których nie udało mi się zadać na wspólnej wspólnym posiedzeniu komisji. Szanowni państwo, już jeden z punktów dzisiejszego posiedzenia sejmiku pokazuje, jak ważny jest ten audyt krajobrazowy, jak duży będzie miał wpływ na życie każdego mieszkańca województwa łódzkiego więc tak jak usłyszeliśmy, dyrektor departamentu mówił o tym, że audyt jest bardzo obszerny i trwało to długi okres czasu, aby go w ogóle przygotować. Ale jak też doszliśmy do wniosku, najważniejsze są te rekomendacje i te rekomendacje są różne. Czasami idące bardziej w kierunku chronienia przyrody niż chronienia obywatela i mieszkańca województwa łódzkiego. Szanowni państwo, ja chciałabym zapytać.....Pan dyrektor wspominał o tym, że zgłosiło się kilkanaście samorządów, chyba i było 60 zgłoszonych wniosków. Czy więcej? Mogę się mylić? Nie pamiętam. Część państwo z tych wniosków ujęliście w audycie, a część została, rozumiem, odrzucona. Ja mam prośbę, no nie chcę całego audytu otrzymać, ale rozumiem, że tych wniosków to akurat jest tyle, że mogę je otrzymać. Wpłynęły elektronicznie. Na pewno nie inaczej, więc ja bym chciała się dowiedzieć, jakie wnioski wpłynęły, od jakich gmin, które państwo uwzględniście, a których, które odrzuciliście i z jakiego powodu odrzuciliście te wnioski gmin. To chciałabym się dowiedzieć. I jeszcze jedna rzecz, która też bardzo mnie interesuje. Szanowni państwo, ja rozumiem, że tam jest przedstawiona cała metodologia, jak to państwo przeprowadzaliście, ale jakby pan mi tak wytłumaczył, z jakiego powodu 18 obszarów chronionego krajobrazu. W przypadku powiatu tomaszowskiego proszę państwa, to śmiem twierdzić jest to więcej niż połowa powierzchni powiatu tomaszowskiego, bo chcecie państwo, proponujecie, rekomendujecie utworzenia obszaru chronionego krajobrazu kuluszańsko- lubocheński. Następny to jest ten, o którym dzisiaj już mówiliśmy - Górnej Rawki i Środkowej Rawki, następny sulejowsko-spalski. Praktycznie ja nie wiem, czy jest choć jedna gmina w powiecie

tomaszowskim, która nie zostanie objęta tym obszarem chronionego krajobrazu.

I no niestety, śmiem twierdzić, że to wpłynie w wielu przypadkach negatywnie na rozwój inwestycyjny powiatu tomaszowskiego. Także chciałabym dowiedzieć się, dlaczego, z jakiego powodu, a jeszcze wracam do tego pytania do pani dyrektor, czy ja mogę dostać, jeśli państwo oczywiście wiecie, odpowiedź na te moje pytania na piśmie oczywiście. Bo może to nie padło tak dokładnie? Dobrze.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Te pytania, które teraz pani zadała?

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Nie z poprzedniego punktu.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Te poprzednie.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Tak, a tutaj no to wiadomym jest, że o tym, dlaczego powstały te obszary chronionego krajobrazu, to jakby dyrektor mógł teraz powiedzieć, a wcześniejsze pytania, które są bardziej rozległe. Chodzi mi o te konsultacje. No to naturalne, że w tej chwili tego nie zobaczę, no bo to jest niemożliwe.

Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dobrze. Bardzo proszę pan dyrektor pokrótce na te pytania, które pani radna zadała, na które pan może odpowiedzieć?

Marcin Pawlak (dyrektor Biura Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego)

Bardzo krótko odpowiem na te pytania. 56 gmin zgłosiło opinię i tych opinii było 1652 sztuki. Także to jest około, tam 200 stron, mniej więcej połowę, no troszkę ponad połowę. Ponad 900 uwzględniliśmy. Teraz, jeżeli chodzi o te 18 OChK-ów, które pani radna tutaj przywołuje. Slajd, który w dniu dzisiejszym państwo widzieli, slajd nr 24, został zaktualizowany w stosunku do tego, co państwo pierwotnie mieliście. Ja wiem, że może tutaj nie widać, więc przywołam te informacje, które są na slajdzie. Nie ma już czegoś takiego jak 18 OChK-ów, które są bezwzględnie do utworzenia. Te 18 OChK-ów przeszło nam do tej kategorii ze znakiem zapytania. Czyli to będą obszary, gdzie będziemy się zastanawiali, czy zasadnym jest utworzenie obszaru chronionego krajobrazu. I tutaj jako ciekawostkę na tym slajdzie widzicie państwo 4 kolory, które są przedstawiane na mapie, kolor fioletowy to jest kolor, który mówi nam, gdzie chcielibyśmy ewentualnego zmniejszenia obszarów chronionego krajobrazu. Powinienem tutaj też dodać taki pomarańczowy, zakresowany. To jest z kolei obszar, który nam się dubluje z parkami krajobrazowymi, więc też warto, by było w tym momencie zrobić porządek. No i teraz, jako ciekawostka mamy OChK-i istniejące, które już istnieją. Środkowa Rawka i Górna Rawka. W obu tych kategoriach. Co oznacza, że tak czy siak trzeba zweryfikować granice tych OChK-ów oraz zakazy, które na ich terenie występują. Audyt Krajobrazowy mówi o konieczności dokonania tej czynności, nie o obowiązku utworzenia OChKu.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję, bardzo proszę pani radna

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

A co do reszty tych, które zaproponowaliście, czyli rozumiem, że dopiero będziemy dyskutować tak? Może się nie zrozumieliśmy.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan dyrektor

Marcin Pawlak (dyrektor Biura Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego)

Mówiłem w trakcie prezentacji o art. 23 ustawy o ochronie przyrody, że on wprowadza takie niebezpieczeństwo, że jeżeli w audycie krajobrazowym pojawi nam się bezpośrednie utworzenie, jako rekomendacja, czyli już przesądzamy w audycie, że to utworzenie ma nastąpić, to gmina nie będzie mogła zgodnie z art. 23 odmówić uzgodnienia uchwały o powołaniu takiej formy. Czyli na przykładzie tego OChK-u Rawki. Jeżeli trafiłaby pod obrady sejmiku województwa uchwała mówiąca o zmianie granic i zmianie zakazów, to jeżeli wprost w audycie krajobrazowym wskazane by było, że ten OChK ma być zmieniony, tak jak jest w audycie, to gmina nie mogłaby odmówić uzgodnienia uchwały. Wprowadzając tą kategorię ze znakiem zapytania, obszary wskazane do uzupełnienia stanu wiedzy, dajemy gminom taką możliwość. Czyli każdorazowo jeżeli dana forma ochrony będzie tworzona, to gmina zostanie zapytana, czy zgadza się z tymi zapisami, które są zaproponowane?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę, pani radna.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Panie dyrektorze, ja mam do pana jeszcze taką prośbę, ponieważ tutaj rozmawiamy o bardzo ważnym dokumencie, który niedługo zostanie przedstawiony radzie, Sejmikowi Województwa Łódzkiego, ja mam taką prośbę, żeby powiedział też teraz, kiedy, od kiedy do kiedy będą prowadzone konsultacje społeczne?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Bardzo proszę pan dyrektor.

Marcin Pawlak (dyrektor Biura Planowania Regionalnego Województwa Łódzkiego)

Konsultacje społeczne ruszają od przyszłego wtorku i będą trwały do 13 marca. To są konsultacje społeczne, całe społeczeństwo, wszyscy mieszkańcy województwa mogą się wypowiedzieć na temat audytu. Ja oczywiście ze swojej strony deklaruję, że będę w tym czasie w terenie i będę starał się jak największą ilość spotkań z mieszkańcami odbyć, tak jak to było w przypadku rad gmin, bo nie ukrywam, że ten efekt naszej pracy - 56 gmin to jest właśnie efekt spotkań bezpośrednio w terenie. Mam obeznanie, jak to było w innych województwach. Tam, gdzie dyrektorzy nie jeździli, nie zachęcali, to po prostu ta ilość uwag była znikoma, bo rady gmin po prostu nie miały świadomości, z czym wiąże się później wdrażanie tego dokumentu. Tutaj jeszcze muszę się odnieść do kwestii tych opinii, które otrzymaliśmy.

One będą w przyszłym tygodniu przekazane gminom po to, żeby gminy mogły się odnieść do tego, co w tych opiniach jest i jeżeli one się nie zgodzą z naszym stanowiskiem, to wtedy będą wnioskowały do państwa jako do radnych, aby na posiedzeniu sejmiku rozstrzygnąć, czy wtedy zarząd województwa czy gmina ma rację w zakresie ochrony krajobrazu.

Konsultacje społeczne odbywają się za pośrednictwem formularza, który można przesłać albo online, albo po prostu papierowo wysłać.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję panu dyrektorowi, proszę chwilę zostać. Pani Hanna Gill-Piątek. Czy pan dyrektor jeszcze potrzebny?

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pani radna Gill-Piątek. Proszę udzielić głosu.

Hanna Gill-Piątek (radna SWŁ)

Dziękuję bardzo, panie dyrektorze. Dziękuję też bardzo za przedstawienie tego projektu na komisji. Komisja trwała 1,5 godziny. Ja tutaj do głosu, panie radnej, żeby było do protokołu. Przez te 1,5, godziny ponad 1/3 czasu odpowiadaliśmy na pani pytania, o ile nie połowę. Oczywiście też chcę przypomnieć, że obiecaliśmy odpowiedź na piśmie, jak również, że nie była to ostatnia komisja poświęcona audytowi krajobrazowemu. Więc chciałabym, żebyśmy traktowali się poważnie. To jest rzeczywiście duży, dobry dokument, który trzeba przedyskutować w pogłębiony sposób. On jest ważny, on będzie długotrwale wpływał na kształtowanie naszego województwa i na pewno nie omówimy go na komisji, które trwa 1,5 godziny. Natomiast te komisje oczywiście będziemy robić dalej, więc chce panią upewnić, pani radna, że to nie jest tak, że ktoś odbiera prawo głosu. Po prostu nie da się wszystkich pytań zadać naraz na jednej komisji, ale na te pytania na pewno znajdzie się odpowiedź w tej czy w innej formie. Proszę je zadawać.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo państwu. Pani radna Wendrowska, bardzo proszę.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Pani przewodnicząca, bardzo dziękuję za te zapewnienia. Po prostu to czasami twierdzę, że trzeba po prostu trochę więcej czasu przeznaczyć na określony temat, jeżeli no jest tak obszerny. Ale dziękuję za zapewnienia.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Zwracam uwagę, że dzisiaj było tylko informacja o przebiegu prac, czyli jeszcze będziemy do tego wracać. Na tym wyczerpaliśmy listę zgłoszeń do dyskusji.

Punkt 7

Informacja o działalności Zarządu Województwa Łódzkiego w okresie między sesjami oraz informacja o pracach Sejmiku Województwa Łódzkiego między sesjami.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Otrzymaliście państwo ten materiał oczywiście na swoje urządzenia mobilne. Jeżeli macie jakieś pytania, to bardzo proszę. Nie widzę. W takim razie przechodzimy do kolejnego punktu.

Punkt 8

Interpelacje i zapytania.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Radna Ewa Wendrowska. Bardzo proszę.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Mam takie pytanie na ostatniej sesji, kiedy rozmawialiśmy o budżecie województwa łódzkiego, ja zadałam kilka pytań związanych z infrastrukturą. Pan dyrektor odpowiadał. Miał przygotować dla mnie materiały, do tej pory ich nie otrzymałam. Natomiast bardzo dziękuję pani dyrektor, która przesłała materiały związane z... To jest chyba Departament Promocji. Chodzi o Azję, Europę. Także dziękuję pani dyrektor za przesłanie tych materiałów. Natomiast przypominam, że chciałam określone informacje otrzymać i czekam na odpowiedź od pana dyrektora infrastruktury. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Adamczyk.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Ja mam taką prośbę. Nie wpuściliście państwo dzisiaj punktu, o który wnioskowałem. Rozumiem, że będzie przedstawiony jakiś raport, jakaś informacja na temat Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego. Ja bym prosił w takim razie o przedstawienie wszystkich pism, które były kierowane do marszałka ze strony związków zawodowych, bądź innych instytucji, jeśli takowe były kierowane i odpowiedzi na te pisma ze strony marszałka do tych, którzy kierowali te pisma. Bardzo bym prosił o udostępnienie wszelkich pism, dokumentacji, które dotyczyły Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego od czasu powołania nowego dyrektora.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan Marszałek Piotr Wojtysiak, bardzo proszę.

Piotr Wojtysiak (Wicemarszałek Województwa Łódzkiego)

Bardzo dziękuję za doprecyzowanie zakresu materiału, który sobie pan życzy i taki materiał oczywiście zostanie przedstawiony. Wiemy, że znajdujemy się w dużej mierze w zakresie też audytowania tego, co działa się Wojewódzkiej Stacji Ratownictwa Medycznego. Wiele podmiotów, przedstawia różnego rodzaju argumenty i w tym zakresie także zarząd województwa podejmuje działania sprawdzające, audytujące oraz kontrolne, aby uzyskać rzetelną wiedzę, i na tej podstawie podejmować określone działania. Taki zakres informacji pan radny otrzyma, jeśli będzie potrzeba doprecyzowania, wówczas także prześlemy stosowne informacje na piśmie. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję. Pan radny Waldemar Wojciechowski.

Waldemar Wojciechowski (radny SWŁ)

Dziękuję pani przewodnicząca. Ja tylko chciałem nawiązać do mojego wystąpienia i powiedzieć pani przewodniczącej, że rozmawiałem na temat tego wniosku, a przeczytany przeze mnie fragment uzasadnienia tego wniosku, był przedmiotem mojego tłumaczenia. Chciałbym pani przewodnicząca zauważyła, że reprezentuje regiony typowo rolnicze i moje obawy są jak najbardziej uzasadnione. I jeżeli w tym temacie się wypowiadam, nie przekroczyłem czasu, bo mówiłem 2 minuty, a nie 3. Na przyszłość bardzo bym panią przewodniczącą prosił, aby zachować zdrowy rozsądek i nie przerywać radnym wypowiedzi.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Niestety muszę panu zwrócić uwagę, że znowu powiedział pan to nie w tym punkcie, co potrzeba, ale oczywiście nie przerywałam panu tym razem. Czy jeszcze ktoś z państwa w interpelacjach? Pan radny Adam Nowak.

Adam Nowak (radny SWŁ)

Dziękuję bardzo. Pani Przewodnicząca, Wysoki Sejmiku, Szanowni Państwo, Pani Marszałek, Drogi Zarządzie! Ja w dwóch kwestiach infrastrukturalnych. Nie było okazji na poprzedniej sesji, ale teraz, przy okazji dzisiejszej sesji, chciałem podziękować za uruchomienie połączenia kolejowego, przywrócenie tego połączenia, co pokazuje, że w kluczowych sprawach dla przeciwdziałania wykluczeniu komunikacyjnemu realizowane są te ważne projekty, których realizacja czasem trwa kilka, nawet kilkanaście lat. Więc tutaj podziękowania dla pani marszałek i departamentu transportu dla poprzedniego zarządu, poprzedniego sejmiku. Bo to pokazuje, że tak jak dzisiaj chociażby w kwestii zabytków w tych sprawach kluczowych dla mieszkańców naszego regionu potrafimy mówić jednym ważnym głosem, co pokazuje, że kierunkowo zależy nam wszystkim na rozwoju województwa łódzkiego. Kwestia druga dotyczy infrastruktury drogowej, działań związanych też z tą akcją, zimową, akcją odśnieżania.

Dziękuję też, że podjęta interwencja w zakresie odśnieżania przyniosła efekt. I to przekazuje sygnał od mieszkańców regionu, też na ręce zarządu wojewódzkiego zarządu dróg. Natomiast myślę, że przy którejś sesji być może prosiłbym o taką informację zarządu, pełną informację, żeby zastanowić się z jednej strony nad rozlokowaniem tych obwodów, gdzie skąd i piaskarki, ale też i pracownicy, którzy zajmują się porządkowaniem dróg poza sezonem zimowym, wyruszają, żeby ten proces zoptymalizować. Może nawet zdigitalizować, żeby ulegał cyfryzacji z wykorzystaniem też danych satelitarnych dotyczących pogody. To jest kwestia pierwsza. A kwestia druga, żebyśmy też zastanowili się nad ewentualną formą tam, gdzie odcinki dróg wojewódzkich nie są możliwe do sprawnego i szybkiego obsłużenia przez wojewódzki zarząd dróg lub poszczególnych usługodawców do współpracy z samorządami gminnymi lub powiatowymi w tym zakresie.

Żeby takie rozmowy na tych terenach odbyć, więc jeszcze raz dziękuję i taką rekomendację przedstawiam.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję. Jesteśmy w punkcie *Interpelacje i zapytania* to była bardziej wypowiedź do wolnych wniosków, ale oczywiście..... No nie, to nie jest interpelacja. Kto jeszcze z państwa w interpelacjach i zapytaniach. Nie widzę. Przechodzimy do Wolnych wniosków. Bardzo proszę pan radny Michał Król.

Głos dla Pana Radnego Króla na mównicę.

Michał Król (radny SWŁ)

Pani Przewodnicząca, Szanowni Państwo, Szanowny Zarządzie! Moje wystąpienie będzie dotyczyło działalności Teatru Wielkiego w Łodzi. Instytucji kultury, której my jesteśmy instytucją założycielską. Zacznę od króciutkiego zarysowania stanu faktycznego.

Niedawno na święta mój przyjaciel przyleciał do Łodzi, rodzinnego miasta razem z dziećmi i przy okazji świąt Bożego Narodzenia postanowił skorzystać z repertuaru naszej jednostki Teatru Wielkiego w Łodzi i poszedł na balet "Kopciuszek".

Tak, tym bardziej że miał dobre doświadczenia, bo w latach wcześniejszych był na "Dziadku do orzechów" i był bardzo z tego zadowolony.

I na tym przedstawieniu baletowym, gdzie wśród tych kilkuletnich dzieci, w tym mojego chrześniaka, ale także na widowni dużo większa ilość dzieci, pełno dzieci. Otóż mieliśmy do czynienia z baletem, gdzie panowie poprzebierani w damskie stroje wykonywali różne obsceniczne sceny. I to naprawdę, jest to śmieszne, i straszne. Coś takiego naprawdę..... Tu zresztą mam zdjęcie, przepraszam ze strony teatru. Bo jak się głęboko poszuka, to można by i

znaleźć na stronach Teatru Wielkiego. Tylko to trzeba głęboko poszukać, bo to powinno być ostrzeżenie, że to jest dla dorosłych. Ale tak naprawdę to uważam, że tego typu dziwna sztuka, jeżeli sobie artyści chcą, to niech to robią za własne pieniądze, a nie za pieniądze wspólnoty samorządowej. Bo my tutaj dotujemy Teatr Wielki w Łodzi naprawdę dużymi pieniędzmi.

I mój apel jest taki. Ja nie wiem, kiedy tak się stało w Teatrze Wielkim i to nie jest pretensja do kogoś, czy za to odpowiadają obecnie władarze. Czy to mój kolega, nie wiem, czy aktualny, czy zawieszony, który poprzednio zajmował się kulturą w zarządzie województwa. Ale my gender nie powinniśmy promować.

Panie Marszałku Arturze!

Wczoraj prezydent Biden.....Nie prezydent Joe Biden, tylko nowy prezydent Stanów Zjednoczonych Donald Trump w swoim przemówieniu wśród kilku rzeczy, o których mówił, powiedział, że kończymy z promowaniem ideologii gender. Ja życzę panu, ja życzę tobie, żebyś poszedł śladami Trumpa. A jak ktoś mi mówi, że to nie jest gender, to ja odpowiem tak. No naprawdę, ja wiem, że czasami trudno zrozumieć, co to jest gender i przywołam fragment współczesnej mądrości ludowej, piosenki Łydki Grubasa, którą usłyszałem kiedyś na siłowni, jak młodzież puszczała. Postaram się zaśpiewać. Nie wiem, może zafalszuje. "Choćbyś prącie wsadził w blender, nie zrozumiesz, co to gender." Tak więc szanowni państwo, jeżeli ktoś chce sobie promować różne dziwne rzeczy, to niech to robi za swoje pieniądze, a nie za pieniądze województwa łódzkiego. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Z tym, że no chciałabym delikatnie zwrócić panu radnemu uwagę, że to naprawdę nie licuje z powagą radnego. Niech pan radny więcej nie śpiewa, bo wszyscy dowiedzą się, że pan nie potrafi. I to nie było fajne. Panie radny, pan po prostu pani rozumie sztuki.

Pan nie rozumie sztuki, a to jest dyrektor wybrany przez państwa, ja przypominam. Ale tak oczywiście każdy ma swoją wrażliwość i każdy ma swoje zrozumienie. Oczywiście to rozumienie sztuki ubieramy w cudzysłów. Bardzo proszę, pan marszałek, pan radny Artur Bagieński.

Artur Bagieński (Członek Zarządu WŁ)

Panie radny odpowiadam. To nie ja zatrudniam pracowników w Teatrze Wielkim, tylko właśnie przez was wybrany dyrektor. I jestem pewny tego, że w poprzednich latach ci panowie też tak tańczyli. I to za waszych czasów. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani radna Hanna Gill-Piątek. Bardzo proszę.

Hanna Gill-Piątek (radna SWŁ)

Ja tylko chciałam powiedzieć panu radnemu, że w greckiej tragedii, w dziedzinie, z której wywodzi się cały współczesny teatr, łącznie ze sztuką opery, mężczyźni grali role kobiece, więc takie zgorszenie po prostu nie może pozostać bez echa. Panie, radny tym też się powinien pan zająć. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Piotr Bors.

Piotr Bors (radny SWŁ)

Ja przyznam szczerze, że mam pewien problem, bo wszyscy państwo wiecie, że radnego Króla bardzo lubię, ale

Michał na Boga. Proszę cię, zachowaj jakąś powagę tej sali i ta piosenka po prostu nie licowała. I też nie licowała z twoim poziomem. I tu cię bardzo proszę. Ale ja też chcę powiedzieć jedną rzecz, bo odniosłeś się do tego, co jest grane. Po pierwsze, to mam wrażenie, że faktycznie to czego jestem pewien, że to dyrektor zatrudniony przez was. Myślę, że to nie jest największy problem Teatru Wielkiego. Wiesz, co jest największy problem Teatru Wielkiego? Że to wy tam wpuściliście disco polo. I jakoś wtedy nie słyszałem.... I jakoś wtedy... Tak, bo to nie jest miejsce na ten rodzaj sztuki.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

A ja bardzo proszę Pana Radnego, żeby nie dyskutował z tego miejsca.....

Piotr Bors (radny SWŁ)

.....I wtedy nie słyszałem, że żebyście protestowali, więc ja się zgodzę z panem radnym Królem co do jednego, mimo formy, którą zrobił..... To jest naprawdę nie chcę się odnosić, bo mam do ciebie zbyt wielki szacunek. To po prostu było poniżej poziomu.....Że Teatr Wielki wymaga wielkich zmian. I tyle.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pani radna Ewa Wendrowska.

Ewa Wendrowska (radna SWŁ)

Mam konkretne rozważania na całkiem inny temat, ale pozwolę tylko słowo sobie powiedzieć. Szanowni państwo, od 6 miesięcy rządzicie, więc to już...Zawsze mówicie, że nie ma co się do przeszłości odnosić, więc już 6 miesięcy rządzicie i tyle. Więcej nie mówię, bo to nie temat, o którym chcę mówić. Na poprzedniej sesji przyjęliśmy budżet województwa łódzkiego. Dzisiaj rozmawiając o zmianach regulaminów do różnych projektów, programów, które mam nadzieję, w najbliższym czasie będą ogłaszane. Słyszymy również o tym, że jakie konkretne kwoty będą przeznaczone na te projekty i to dobrze, to dobrze to cieszy, jak najbardziej. Bardzo duża dyskusja się przetoczyła też dzisiaj na temat budżetu obywatelskiego. Wielokrotnie padały słowa radnych, różnych radnych, z różnych opcji o tym, jak istotna jest rola radnego w tym, żeby mieszkańców aktywizować, żeby informować, żeby chcieli uczestniczyć w różnego rodzaju projektach.

I macie państwo rację. Tak radny, to jest ta osoba, która po to została wy radna w tym swoim regionie, żeby mieszkańcy wiedzieli, co się dzieje tutaj, w sejmiku, gdzie powiedzmy, wystali mnie, panią Skrzydlewską czy pana Borsę. Po to jesteśmy. I dlatego też ja mam taką prośbę. Za chwilę pani marszałek i cały zarząd zaczniecie państwo ogłaszać różne programy, które będą realizowane na podstawie budżetu, który został przyjęty i mam taką prośbę, żebyśmy mogli otrzymywać informację, że konkretne konkursy zostały ogłoszone przez departamenty. Dziękuję bardzo.

No, bo szukanie tego po wszystkich departamentach proszę wybaczyć, ale to nie jest jedyne zadanie, które w życiu mamy. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Janusz Ciesielski .

Janusz Ciesielski (radny SWŁ)

Pani Przewodnicząca, Szanowny Zarządzie! Ja też tak pani na ziemię chciałem zejść, bardziej na drogi, bo przyłączę się tutaj myślę dobrej , sugestii kolegi radnego Adama Nowaka, żeby zastanowić się nad nadzorem nad drogami

wojewódzkimi. Gdyż sam spotkałem się 3 stycznia dokładnie jadąc z Rawy Mazowieckiej do Opoczna, że nie mogłem dojechać. Droga była nieprzejezdna w tym dniu. Zima zaskoczyła drogowców, jak to w Polsce często bywało czy też bywa. I w tym dniu jechałem ten odcinek ponad 2 godziny w (.....) w okolicach Dęby Opoczyńskiej na wiadukcie miejsca były nieprzejezdne. Wszyscy jeździli gdzieś tam bocznymi drogami. I przez ten okres, o co chciałem powiedzieć, nie spotkałem żadnej odśnieżarki, piaskarki, pługa. Co najmniej 2 godziny jechałem ten odcinek. Także na drodze wojewódzkiej między no dużymi miastami powiatowymi

wydawało mi się, że powinien w tym czasie ktoś zareagować. Ja dzwoniłem też do marszałka Artura, bo akurat do niego mam telefon. On alej dzwonił i też interweniował, dostał zapewnienie, że już piaskarki jeżdżą. No jak ja jechałem, to jeszcze nie było. Ale myślę, dobra rzecz dla nas, dla radnych, gdybyśmy mieli kontakty nawet do osób, kierowników rejonów, które zarządzają tymi drogami gdzieś w rejonie, bo nawet taka zwykła interwencja ...Tu nie chodzi, ja tu pani chcę.... Rozumiem, że zrobiło się szybko ślisko i te samochody naraz wszystkie wyjechały na gminne, i powiatowe, i wojewódzkie, krajowe drogi. Ale żeby mieć taki kontakt, żeby można było ją reagować szybciej, bo sytuacja była niemiła. Powiem szczerze w 2 miejscach samochody stały, było tak ślisko, że nie dało się ruszyć z miejsca. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Pan radny Piotr Adamczyk. Przepraszam pani marszałek Joanna Skrzydlewska.

Joanna Skrzydlewska (Marszałek Województwa Łódzkiego)

Panie radny bardzo serdecznie dziękuję za ten głos. Ja się z panem w zupełności zgadzam. Uważam, że w zarządzie dróg wojewódzkich zatrzymaliśmy się na czasach głębokiego PRL-u, jeśli chodzi o zarządzanie i monitoring i to, w jaki sposób chcielibyśmy uzyskiwać jak najlepszą jakość usług świadczonych przez tą jednostkę. Tutaj jest pełna zgoda. Natomiast wiemy, kiedy się przygotowujemy, kiedy planujemy, kiedy dzielimy poszczególne zadania dotyczące w tym momencie, o czym pan pani pan mówił "Akcji zima" tak to nazwijmy, no i pytanie, czy do tego byliśmy dobrze czy źle przygotowani.

Pewnie zawsze może być niemiłe zaskoczenie, jeżeli te warunki atmosferyczne są ciężkie, ale naszą rolą jest monitorować i przewidywać to, co się może wydarzyć, patrząc na prognozę pogody. Niestety, tego w Zarządzie Dróg Wojewódzkich w ostatnich latach, i to nie odnoszę tylko wyłącznie do ostatnich 5, ale do dłuższego okresu czasu, żeby była jasność, nie było.

I nie widziałam, żeby w ostatnich latach była chęć wprowadzenia nowoczesnych systemów zarządzania czy chociażby właściwego podziału na rejony, biorąc pod uwagę nową siatkę dróg i połączeń, które powstały też na terenie województwa łódzkiego, czy to na szczeblu krajowym, czy również podczas modernizacji naszych dróg. Tak, monitorujemy to przygotowujemy szczegółową analizę i Departament Infrastruktury ma przed sobą ogromne zadania, aby wnikliwie to przeanalizować, poprawić błędy, tak, abyśmy nie byli w ten sposób zaskakiwani. Ten podział nie był trafny z wielu względów, bo wie pan, panie radny, pracownik, który jedzie do domu i on ma z domu jechać, żeby wsiąść i zacząć odśnieżać. To jest pewnego rodzaju herezja. W moim przekonaniu to nigdy nie może dobrze wyglądać.

Dwa GPS-y 0. Nie wiemy, gdzie jeżdżą, kiedy jeżdżą i czy w ogóle jeżdżą i ile ich wyjechało. No zero monitoringu. Tak więc jeżeli ktoś nie jest we właściwy sposób kontrolowany i monitorowany, to też może mieć, że tak powiem, zakusy do tego, żeby nie do końca właściwie i sumienie wykonywać pracę, za którą otrzymują od nas środki finansowe. Więc tutaj pełna zgoda. Zgadzam się, to nie wyglądało tak, jak wyglądać powinno. Mogę z tego miejsca przeprosić wszystkich tych, którzy mieli trudności, aby tego dnia dojechać do miejsca, do którego się udawali. Ale również pocznijmy kroki,

aby minimalizować takie sytuacje w przyszłości. Oczywiście, wie pan, spadnie pół metra śniegu, mam nadzieję, że może takich sytuacji będzie coraz mniej, czy 70 cm, zawsze będzie trudniej. Ale przede wszystkim prewencja i to, że patrzemy, co się może w pogodzie zadziać, już wtedy reagujemy. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję pani marszałek. Proszę bardzo pan radny Piotr Adamczyk.

Piotr Adamczyk (radny SWŁ)

Chciałbym poruszyć dwie kwestie. Pierwszą dotyczącą tematu, o którym rozmawiamy, odnośnie braku reakcji, szybkiej reakcji na spadający śnieg i drogi, które są zaśnieżone. Też miałem pani nieprzyjemność, niestety, spotkać się pewnego wieczoru z tą sytuacją, gdzie było niezwykle ślisko, było nieodśnieżone. Ale też przypominę państwu, że pod koniec ubiegłego roku na jednej sesji, na jednym z sejmików odbieraliśmy pieniądze, zmniejszaliśmy pieniądze w budżecie właśnie na odśnieżanie. Pytałem wówczas, czy to wystarczy, czy jest wystarczająco? Dostawałem odpowiedzi, że tak. Bo te pieniądze potrzebne były na przekierowanie w zupełnie inne zadania. Może warto by było w tamtym czasie te pieniądze zamiast na inne zadania, właśnie GPSy, na polepszenie tego systemu, być może na sprzęt, który był by konieczny do tego, żeby dokupić, skierować, ale niestety w tamtym czasie nie pomyśleliście państwo właśnie o takim celu, tylko zupełnie był to inny cel. Na inny cel były skierowane te pieniądze właśnie z odśnieżania dróg.

I druga kwestia, to chciałbym, żebyście państwo też uzgodnili między sobą, jeżeli chodzi o temat Teatr Wielki, bo z jednej strony słyszę, że grender, temat to nie my. To dyrektor jest odpowiedzialny. Z drugiej strony disco polo to wy, wy PiS jesteście odpowiedzialni. PiS jest odpowiedzialny za disco polo w Teatrze Wielkim. Warto by było, żeby jednak było to jasne, czy jest tutaj polityczna odpowiedzialność, czy nie. Dziękuję bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pani Monika Malinowska-Oszaowy. Bardzo proszę.

Monika Malinowska-Olszowy (radna SWŁ)

Szanowni Państwo! Siedzę, przysłuchuje się dzisiejszej sesji, i powiem szczerze, że jestem zawstydzona. I ogarnia mnie smutek, że takie rzeczy tutaj się wygaduje. Jestem pierwszy sezon, że tak powiem, radną i wydawało mi się, że idąc tutajKadencję wiem, ale to tak powiedziałam w cudzysłowie specjalnie.....

Mamy tutaj wielu doświadczonych radnych, którzy tak naprawdę wiedzą, o czym mówią, zachowują powagę tego urzędu. Natomiast niestety nie widzę ani powagi, ani wiedzy. Zaczynając dzisiaj od samego początku sesji, gdzie była mowa o zrównoważonym rozwoju i państwa pytań czy też sugestii wynikało..... niektórych radnych, ja oczywiście nie mówię pani, że wszystkich. Wynikało, że nie wzięli państwo żadnej publikacji od 10 lat i to, co pytaliście nijak się nie ma do dzisiejszych czasów.

Przed chwilą, wypowiedź sprzed paru minut, gdzie pan radny odśpiewał piosenka. Gdzie nieważne jest w teatrze, czy jest dyrektor wasz, nasz. Ważne jest to, że taki był przekaz artystyczny. To jest w ogóle mówiąc o tym, że panowie lataли w jakiś rajtuzach, to ja jestem naprawdę zażenowana i zawstydzona takimi tekstami. Idąc dalej, to ja mogę powiedzieć, że jestem niezadowolona, że księża chodzą w sukienkach. Dziękuję. Bardzo.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo radnych Piotr Bors. Pan przewodniczący bardzo proszę.

Piotr Bors (radny SWŁ)

Moim zadaniem nie jest branie w obronę zarządu, bo on sobie sam radzi, ale co do kwestii odśnieżania, to pozwólcie państwo, że podzielę się wieloletnim doświadczeniem w tym akurat. I teraz tak, panie radny pan dobrze wie, że po pierwsze, żeby ten sprzęt wyjechał, to nie jest tak, że się go dokupi i już teraz tylko trzeba ogłosić przetarg. Po drugie. To czy wyjedzie, to czy wyjedzie 10 spóźnionych pługów-posypywarek, to już nie ma żadnego znaczenia, jak one są spóźnione. I tak naprawdę trzeba zbudować do tego wszystkiego system. I system polega po pierwsze na tym, że się ma właściwe prognozy pogody i pracownicy potrafią je czytać z wyprzedzeniem. I to panie radny Linkowski, ja widzę pana gesty. To nie jest takie wcale łatwe i oczywiste. Więc to jest po pierwsze system szkolenia pracowników, po drugie zapewnienie właściwych prognoz pogody i to też trzeba kupić. I to też nie są takie prognozy, które się kupi z dnia na dzień, żeby była jasność.

Po trzecie, to kwestia do pani marszałek i do zarządu. Same GPS y nic nie zmieniają, bo to, że będziemy widzieć, że coś, jeździ, to jeszcze musimy wiedzieć, co jeździ, tak więc tak naprawdę potrzebne jest pełne okamerowanie takiego sprzętu i wtedy można zacząć budować. Więc to nie jest też tak, że dzisiaj, tu i teraz powiemy, że to będzie inaczej, bo to jest proces długotrwały. Możemy dosypywać tych pieniędzy. I tak jak mówię zamiast 10, tak przykładowo, bo nie ile wyjeżdża na drogi, jak wyjedzie 20 pługów. To też nic nie zmieni, bo one, bo one muszą wyjechać wcześniej, a to, ile wyjedzie spóźnionych, to dla kierowców już nie ma żadnego znaczenia.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję bardzo. Bardzo proszę pan radny Michał Król.

Michał Król (radny SWŁ)

Pani pani.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Pan radny Michał Król zrezygnował. Pan radny Waldemar Wojciechowski, bardzo proszę.

Waldemar Wojciechowski (radny SWŁ)

Szanowna pani radna, szanowny panie radny Bors. My dobrze o tym wiemy, co pan powiedział i się zgadzam z panem, tylko na Boga, co wygadywał przed wyborami. Jak to będzie pięknie jak obejmiecie władzę. A więc dotrzymajcie słowa.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Już? Radny Maciej Sulgan, proszę.

Maciej Sulgan (radny SWŁ)

To ja może już tak na zakończenie, panie radny. Dotrzymamy słowa, poczekajcie jeszcze chwilę. Nie jest tak łatwo posprzątać te stajnię Augiasza, którą nam zostawiliście. Także jeszcze chwila i będzie dobrze. Dziękuję.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Dziękuję, mieliście panowie głos, bardzo proszę o spokój. Kto z państwa jeszcze chciałby zabrać głos. Nie widzę. Wyczerpaliśmy listę zgłoszeń.

Punkt 10

Komunikaty

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Mam komunikat dla państwa. Kolejna sesja Sejmiku Województwa Łódzkiego zaplanowana jest na dzień 13 lutego (czwartek) na godzinę 15.00. Dlatego taki termin, abyście mogli państwo skorzystać z ferii zimowych.

Punkt 11

Zamknięcie X sesji Sejmiku Województwa Łódzkiego.

Małgorzata Grabarczyk (Przewodnicząca Sejmiku Województwa Łódzkiego)

Zamykam X sesję Sejmiku Województwa Łódzkiego. Dziękuję państwu bardzo.

godz. 17.50

protokolowała:

Agnieszka Sasiak